

KUJAWSKO - POMORSKI ZWIĄZEK PIŁKI NOŻNEJ:

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA DZIECI

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA DZIECI
KUJAWSKO - POMORSKIEGO ZWIĄZKU PIŁKI NOŻNEJ

Spis treści

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA DZIECI	1
I. WSTĘP	3
1. CELE POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA DZIECI KUJAWSKO - POMORSKIEGO ZPN.....	3
2. ZASADY POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA DZIECI KUJAWSKO - POMORSKIEGO ZPN.....	4
3. 5 ETAPÓW ZMIERZAJĄCYCH DO ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA DZIECI W PIŁCE NOŻNEJ	4
4. DEFINICJE	6
II. ORGANIZACJA PROCESU OCHRONY PRAW DZIECI I ZAPOBIEGANIE NARUSZENIOM 7	
5. POLITYKA OCHRONNA	7
6. OCENA RYZYKA	9
7. ZASADY ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM DZIECI PODCZAS AKTYWNOŚCI SPORTOWYCH LUB OBOZÓW PIŁKARSKICH, W TYM Z ZAPEWNIENIEM NOCLEGU	11
8. ZASADY ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM DZIECI PODCZAS INNYCH AKTYWNOŚCI	13
9. ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH	14
10. KODEKSY POSTĘPOWANIA	16
11. BEZPIECZNA REKRUTACJA KADR	17
III. PROCEDURY I ZASADY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI WYSTĄPIENIA NADUŻYĆ	22
12. FORMY NADUŻYĆ	22
13. ZASADY OGÓLNE WSPÓŁPRACY Z WŁAŚCIWYMI ORGANAMI I INSTYTUCJAMI	29
14. ZGŁASZANIE NARUSZEŃ I DZIAŁANIA NASTĘPCZE	31
15. PROCEDURA ZGŁOSZENIA NADUŻYCIA DOKONANEGO PRZEZ DZIECKO LUB DOROSŁEGO WEWNĄTRZ ORGANIZACJI	33
16. PROCEDURA ZGŁOSZENIA NADUŻYCIA W ŚRODOWISKU ZEWNĘTRZNYM.....	36
IV. KOMUNIKACJA I EDUKACJA	39
17. PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI.....	39
V. MONITORING I OCENA PROCESU, PROCEDUR I WYTYCZNYCH.	41
18. FORMULARZ POSTĘPÓW	41
19. MONITOROWANIE	42
VI. ZAŁĄCZNIKI DO POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA DZIECI KUJAWSKO - POMORSKIEGO ZPN	43
ZAŁĄCZNIK NR 1. DEFINICJE	43
ZAŁĄCZNIK NR 2. ZGODY RODZICÓW/OPIEKUNÓW PRAWNYCH	47
ZAŁĄCZNIK NR 3. UPOWAŻNIENIE DO PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH	50

ZAŁĄCZNIK NR 4. ZGODY RODZICÓW/OPIEKUNÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCE ZDROWIA DZIECKA/ PODOPIECZNEGO	51
ZAŁĄCZNIK NR 4a. ZGODA NA PODEJMOWANIE DECYZJI ZWIĄZANYCH Z HOSPITALIZACJĄ ORAZ ZABIEGAMI OPERACYJNYMI W PRZYPADKU PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH DZIECKA.....	52
ZAŁĄCZNIK NR 4b. ZGODA NA POBRANIE KRWI DZIECKA	53
ZAŁĄCZNIK NR 4c. ZGODA NA BADANIA DOTYCZĄCE ZDOLNOŚCI DO UPRAWIANIA PIŁKI NOŻNEJ PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ.....	54
ZAŁĄCZNIK NR 4d. ZGODA NA SPRAWOWANIE OPIEKI MEDYCZNEJ W RAMACH UCZESTNICTWA W PROCESIE TRENINGOWYM	55
ZAŁĄCZNIK NR 4e. ZGODA DOTYCZĄCA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH ZAWIERAJĄCYCH DANE O STANIE ZDROWIA DZIECKA	56
ZAŁĄCZNIK NR 5. KLAUZULA INFORMACYJNA DOTYCZĄCA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH.....	57
ZAŁĄCZNIK NR 6. FORMULARZ SAMOOCENY KANDYDATA DO PRACY Z DZIEĆMI	59
ZAŁĄCZNIK NR 7. PRZYKŁADOWE PYTANIA NA ROZMOWY KWALIFIKACYJNE	61
ZAŁĄCZNIK NR 8. OŚWIADCZENIE OSOBY PRACUJĄCEJ Z DZIEĆMI.....	62
ZAŁĄCZNIK NR 9. KODEKS POSTĘPOWANIA DLA TRENERÓW, OPIEKUNÓW, WOLONTARIUSZY I INNYCH OSÓB PRACUJĄCYCH Z DZIEĆMI.....	63
ZAŁĄCZNIK NR 10. KODEKS POSTĘPOWANIA DLA RODZICÓW/OPIEKUNÓW PRAWNYCH .	65
ZAŁĄCZNIK NR 11. KODEKS POSTĘPOWANIA DLA OPIEKUNÓW PODCZAS WYJAZDÓW LUB OBOZÓW	67
ZAŁĄCZNIK NR 13. ZASADY KORZYSTANIA Z SZATNI I ŁAZIENEK: PRYWATNOŚĆ, BEZPIECZEŃSTWO.....	71
ZAŁĄCZNIK NR 14. OGÓLNE ZASADY BEZPIECZEŃSTWA ONLINE	72
ZAŁĄCZNIK NR 15. ZASADY WSPÓŁPRACY Z MEDIAMI	74
ZAŁĄCZNIK NR 16. FORMULARZ ZGŁOSZENIA INCYDENTU W ZWIĄZKU Z BEZPIECZEŃSTWEM DZIECI (NADUŻYCIE WOBEC DZIECKA).....	75
ZAŁĄCZNIK NR 17. FORMULARZ PRZYJĘCIA ZGŁOSZENIA I PLAN DZIAŁAŃ NASTĘPCZYCH/ KARTA INTERWENCJI	77
ZAŁĄCZNIK NR 18. FORMULARZ POSTĘPÓW W OCHRONIE BEZPIECZEŃSTWA DZIECI	78
ZAŁĄCZNIK NR 19 OGÓLNY FORMULARZ OCENY RYZYKA	86
ZAŁĄCZNIK NR 20. FORMULARZ OCENY RYZYKA DLA KONKRETNÝCH AKTYWNOŚCI PIŁKARSKICH (NP. MECZE WYJAZDOWE, OBOZY).....	89
ZAŁĄCZNIK NR 21. ZAKRES OBOWIĄZKÓW KOORDYNATORA KUJAWSKO - POMORSKIEGO ZPN DS. BEZPIECZEŃSTWA DZIECI.....	90

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA DZIECI KUJAWSKO - POMORSKIEGO ZWIĄZKU PIŁKI NOŻNEJ

I. WSTĘP

Celem Kujawsko - Pomorskiego Związku Piłki Nożnej jest opracowanie uniwersalnych zasad, procedur i narzędzi, które pomogą w implementacji niniejszej Polityki Bezpieczeństwa Dzieci („PBD”) w każdej organizacji, której powierzona została misja rozwoju umiejętności dzieci z zakresu piłki nożnej.

Odpowiedzialność za bezpieczeństwo dzieci spoczywa na nas wszystkich.

1. CELE POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA DZIECI KUJAWSKO - POMORSKIEGO ZPN

Kujawsko - Pomorski Związek Piłki Nożnej pragnie uczynić piłkę nożną bezpiecznym, pełnym szacunku i radości środowiskiem dla wszystkich dzieci, niezależnie od wieku, płci, orientacji, pochodzenia etnicznego i społecznego, religii, poziomu zdolności i zaangażowania w grę. Uznajemy prawo dzieci do bycia wolnymi od wszelkich form nadużyć: fizycznych, seksualnych, emocjonalnych oraz zaniedbania i uznajemy nasz obowiązek dbania o ich ochronę.

Cel Polityki

Niniejsza Polityka stanowi ramy zapewniające, że dzieci są chronione podczas uprawiania piłki nożnej. PBD będzie wspierana przez kodeksy postępowania, wytyczne i procedury. Dotyczą one **wszystkich osób poniżej 18 roku życia**, bez jakiegokolwiek dyskryminacji. Uznajemy, że niektóre dzieci mogą być szczególnie narażone na nadużycia i jesteśmy świadomi odpowiedzialności za dbanie o ich integrację, bezpieczeństwo i dobre samopoczucie w piłce nożnej. Poprzez swoje polityki, praktyki i procedury, Kujawsko - Pomorski ZPN kładzie nacisk na środki zapobiegawcze, w celu zmniejszenia ryzyka, oraz odpowiedzialne działania, aby zapewnić, że wszelkie incydenty są rozwiązywane efektywnie.

Pragniemy, aby ten zestaw narzędzi był żywym dokumentem, który będziemy regularnie aktualizować, aby odzwierciedlał opinie i praktyczne doświadczenia naszych członków oraz podmiotów zajmujących się szkoleniem dzieci i młodzieży.

Będziemy wspierać podmioty piłkarskie w ich wysiłkach, aby ochrona dzieci stała się nadrzędną zasadą naszej wspólnej działalności.

Zakres polityki

Ochrona dzieci to termin zbiorczy obejmujący zarówno działania zapobiegawcze mające na celu zminimalizowanie szans na wystąpienie krzywdy, jak i działania służące temu, aby zapewnić, w przypadku pojawienia się obaw, że spotkają się one z odpowiednią reakcją właściwego podmiotu. Szczególny nacisk kładziemy na potrzebę uwzględnienia najlepszego interesu dziecka w każdym działaniu dotyczącym dzieci zaangażowanych w piłkę nożną (np. decyzje, postępowanie, szkolenie, usługi i programy) oraz działania zgodne z międzynarodowymi standardami i ustawodawstwem krajowym, w szczególności gdy podejrzewane przypadki nadużyć mogą nosić znamiona przestępstwa.

Niniejsza Polityka dotyczy następujących osób (nie jest to wyczerpująca lista): trenerów/instruktorów, personelu medycznego, pracowników, administratorów

i koordynatorów, wolontariuszy, rodziców/opiekunów, podmiotów współpracujących, agentów, sędziów, organizatorów obozów piłkarskich, personelu pomocniczego. Każda osoba zaangażowana w piłkę nożną jest odpowiedzialna za to, żeby piłka była bezpieczna i pełna radości dla dzieci.

2. ZASADY POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA DZIECI KUJAWSKO - POMORSKIEGO ZPN

1. **Będziemy działać w najlepszym interesie dzieci.** Zapewnienie ochrony dzieciom jest związane ze zwiększaniem ich radości z gry i wyników w piłce nożnej. Każde działanie związane z dzieckiem lub dziećmi w piłce nożnej musi uwzględniać w pierwszej kolejności ich najlepsze interesy.
2. **Prawa dzieci będą szanowane i promowane w piłce nożnej.** Dziecko to każdy **człowiek** w wieku poniżej 18 roku życia. Każde dziecko ma prawo do uprawiania piłki nożnej w bezpiecznym, zintegrowanym środowisku, wolnym od wszelkich form nadużycia, molestowania i wykorzystywania. Będziemy stawiać dziecko i jego dobro przed zawodnikiem, sędzią, kibicem i wszelkimi innymi rolami, jakie może mieć w piłce. **Uznajemy, że każda forma nadużycia narusza prawa dziecka i nie będzie tolerowana.** Dzieci mają prawo uczestniczyć i być wysłuchane, w tym poprzez głos w kształtowaniu Polityki i praktyki ochrony, a także do tego, by ich poglądy i opinie były brane pod uwagę we wszystkich decyzjach i działaniach ich dotyczących.
3. **Zasady i praktyki zawarte w tym zestawie narzędzi będą stosowane wobec wszystkich dzieci** - bez dyskryminacji ze względu na rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne, narodowe lub społeczne, płeć, niepełnosprawność, język, religię, poglądy polityczne lub jakąkolwiek inną opinię, majątek, urodzenie lub jakiegokolwiek inny status, orientację seksualną lub z jakiegokolwiek innego powodu.
4. **Ochrona dzieci jest obowiązkiem każdego z nas**, niezależnie od naszego pochodzenia czy roli jaką pełniemy w piłce nożnej. Oznacza to, że kiedy dzieci są pod naszą opieką, mamy obowiązek je chronić, bez wyjątku. Dzieci również odgrywają w tym procesie istotną rolę, pomagając w ochronie swojej i innych dzieci, chociaż ostateczna odpowiedzialność jest po stronie dorosłych.
5. **Określenie ról i obowiązków w ramach Polityki Bezpieczeństwa Dzieci.** Wszystkie problemy będą zgłaszane i niezwłocznie rozpatrywane zgodnie z określonymi procedurami, ustawodawstwem krajowym, oraz z uwzględnieniem przede wszystkim najlepszego interesu dziecka.
6. **Przejrzystość i otwartość jest kluczowa w bezpieczeństwie i ochronie dzieci.** Nadużycia i krzywdy mogą się rozwijać, gdy pracownicy, wolontariusze, partnerzy, dzieci, rodzice i członkowie społeczności nie czują się zdatni do zgłaszania swoich obaw.
7. **Wszystkie obawy dotyczące bezpieczeństwa i ochrony dzieci powinny być traktowane poważnie.** W razie potrzeby należy podjąć odpowiednie kroki w celu zabezpieczenia dziecka, włącznie z przekazaniem sprawy do organów ścigania i podmiotów zajmujących się ochroną dzieci.
8. **Żadna pojedyncza organizacja nie jest w stanie chronić dzieci samodzielnie.** Konieczna jest współpraca wszystkich uprawnionych organów, organizacji i podmiotów.

3. 5 ETAPÓW ZMIERZAJĄCYCH DO ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA DZIECI W PIŁCE NOŻNEJ

1. Jak dzieci są zaangażowane w piłkę nożną i jakie zabezpieczenia już istnieją?

Dzieci są zaangażowane w piłkę nożną w wielu formach i rolach – zawodnika, ucznia, kibica, zaangażowanego w działania w trakcie meczów – np. dzieci podające piłki, oraz w innych obszarach. W związku z pełnieniem przez dzieci różnych ról w środowisku piłkarskim, wiele osób dorosłych wchodzi z nimi w interakcję m. in. trenerzy, wychowawcy, pracownicy administracyjni, wolontariusze. W celu wypełnienia ogólnych zasad wynikających z prawa międzynarodowego, krajowego, jak również związkowego, wprowadza się niniejszą Politykę Bezpieczeństwa Dzieci w celu ochrony interesu dzieci i ich bezpieczeństwa w piłce nożnej.

2. Wprowadzenie Polityki Bezpieczeństwa Dzieci

Kujawsko - Pomorski Związek Piłki Nożnej wprowadza Politykę Bezpieczeństwa Dzieci i będzie wspierał wszystkie podmioty piłkarskie we wprowadzeniu i stosowaniu procedur i działań chroniących dzieci w ramach piłki nożnej.

Jako elementy naszej Polityki planujemy m.in.:

1. Powołanie koordynatora bezpieczeństwa dzieci.
2. Działania edukacyjne i społeczne w celu zwiększenia świadomości i wiedzy o bezpieczeństwie dzieci wśród rodziców, dzieci, trenerów, pracowników, sędziów, agentów piłkarskich i wszystkich osób zaangażowanych w piłkę nożną.
3. Nawiązanie współpracy z organizacjami i instytucjami zajmującymi się ochroną dzieci, które mogą służyć pomocą w zakresie wprowadzenia polityki i jej wdrożenia w podmiotach piłkarskich.
4. Podejmowanie odpowiednich działań w przypadku zarzutów o działania zabronione poprzez kierowanie spraw do odpowiednich organów państwowych.
5. Opracowanie planu wdrożenia Polityki w celu promowania i wprowadzania środków ochronnych dzieci w całej organizacji i podmiotach piłkarskich.
6. Stworzenie narzędzi i procedur umożliwiających anonimowe zgłaszanie naruszeń.
7. Zapobieganie zatrudnianiu nieodpowiednich osób (pracowników i wolontariuszy) w piłce nożnej poprzez bezpieczną rekrutację i procedury.
8. Zadbanie o zrozumienie przez wszystkich funkcjonujących w piłce nożnej swojej roli i obowiązków w odniesieniu do ochrony dzieci; zapewnienie wszystkim pracownikom i wolontariuszom odpowiednich szkoleń w momencie dołączenia do organizacji, a także zapewnianie dalszych szkoleń i aktualizacji Polityki i procedur.
9. Przestrzeganie przez wszystkich członków personelu, wolontariuszy i osoby zaangażowane w szkolenie dzieci i młodzieży kodeksów postępowania.
10. Informowanie dzieci o ich prawach i miejscach, gdzie mogą znaleźć pomoc.
11. Monitoring i dokonywanie przeglądu naszych praktyk ochronnych regularnie, co najmniej raz w roku, aby zapewnić, że uczymy się i rozwijamy ochronę, zgodnie z najlepszymi praktykami i ustawodawstwem krajowym. Ponadto, będziemy konsultować się z dziećmi i pozostałymi interesariuszami środowiska w celu rozwoju i oceny działań podejmowanych w ramach Polityki Bezpieczeństwa Dzieci.

3. Opracowanie procedur i wytycznych w celu wdrożenia polityki bezpieczeństwa dzieci.

Niniejsza Polityka zawiera procedury zgłoszeń, rekrutacji, kodeksy postępowania. W dalszej kolejności, działając w porozumieniu z podmiotami zaangażowanymi

w piłkę nożną dzieci i młodzieży będziemy sukcesywnie wprowadzać rozwiązania i narzędzia mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci.

4. Komunikacja i edukacja.

Polityka, procedury i wytyczne bez upowszechnienia wiedzy o nich i odpowiedniego wdrożenia nie zapewnią bezpieczeństwa dzieciom. Komunikacja i edukacja są kluczowe i niezbędne dla zapewnienia zrozumienia i przestrzegania zasad bezpieczeństwa dla każdego funkcjonującego w środowisku piłki nożnej.

Kujawsko - Pomorski ZPN ma na celu podnoszenie świadomości wszystkich osób mających kontakt z dziećmi i młodzieżą w piłce nożnej. W porozumieniu z podmiotami piłkarskimi zamierzamy przeprowadzić szereg działań edukacyjno-szkoleniowych dla osób zaangażowanych w piłkę nożną, trenerów, sędziów, agentów, pracowników klubów, jak również rodziców i samych dzieci.

5. Monitoring, przegląd, aktualizacje i ocena procesu, procedur oraz wytycznych.

Kujawsko - Pomorski ZPN cyklicznie będzie opracowywał i uchwałiał plan wdrożenia Polityki Bezpieczeństwa Dzieci w organizacji oraz szczegółowe obowiązki podmiotów piłkarskich. Każdy z członków Kujawsko – Pomorskiego ZPN może dokonać samodzielnej oceny stanu bezpieczeństwa dzieci w swojej organizacji poprzez wypełnienie formularza, który znajduje się w załączniku numer 18 do niniejszego dokumentu. Działania te mają na celu zagwarantowanie aktualności, skuteczności i zgodności Polityki z obowiązującymi standardami i przepisami prawa. Ewentualne aktualizacje będą zatwierdzane przez Zarząd Kujawsko – Pomorski ZPN i komunikowane pracownikom oraz członkom organizacji. Zachęcamy członków Kujawsko - Pomorskiego ZPN, pracowników oraz podmioty zewnętrzne do ciągłego dostarczania informacji zwrotnych na temat skuteczności Polityki, co umożliwi nam bieżący monitoring i jej ocenę.

4. DEFINICJE

Na użytek niniejszej Polityki zastosowanie mają definicje szczegółowo przedstawione w załączniku numer 1 do niniejszego dokumentu. Obejmują one definicje następujących wyrażeń:

1. Kujawsko - Pomorski ZPN;
2. RBD Kujawsko - Pomorskiego ZPN;
3. PBD Kujawsko - Pomorskiego ZPN;
4. podmiot piłkarski;
5. dziecko;
6. bezpieczeństwo dzieci;
7. trener;
8. zawodnik;
9. opiekun;
10. nauczyciel;
11. rodzic;
12. wolontariusz;
13. sport;
14. dane osobowe;
15. ochrona danych osobowych;
16. nadużycie wobec dziecka;

17. ochrona dzieci;
18. stereotyp;
19. uprzedzenie;
20. dyskryminacja;
21. przemoc fizyczna;
22. zaniedbanie;
23. przemoc seksualna lub wykorzystywanie seksualne;
24. przemoc emocjonalna;
25. mobbing (lub cyberprzemoc, jeżeli jest prowadzona online);
26. Rejestr Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym lub RSPTS;
27. bezpieczna rekrutacja kadr;
28. kodeks postępowania;
29. bezpieczeństwo online;
30. podnoszenie świadomości;
31. system ochrony dziecka;
32. koordynator ds. bezpieczeństwa dzieci;
33. podmioty związane z ochroną dzieci;
34. formularz postępów;
35. złe praktyki.

Ilekoć w niniejszym dokumencie jest mowa o stanowisku czy roli w piłce nożnej (trener, zawodnik, pracownik czy opiekun) w męskiej formie, tyczy się to obu płci.

II. ORGANIZACJA PROCESU OCHRONY PRAW DZIECI I ZAPOBIEGANIE NARUSZENIOM

5. POLITYKA OCHRONNA

Niniejsza Polityka Bezpieczeństwa Dzieci stanowi uniwersalny zbiór zasad, narzędzi i procedur postępowania w celu ograniczenia nadużyć wobec dzieci, a w przypadku ich wystąpienia powzięcia odpowiednich środków. Pomimo, iż dokument ten odwołuje się do wielu aspektów, nie sposób wymieniść wszystkich okoliczności, które wymagają uwrażliwienia trenerów i opiekunów na bezpieczeństwo dziecka. Z tego powodu, przy podejmowaniu decyzji w każdej sytuacji z udziałem dziecka, która w niniejszym dokumencie nie została opisana, dobro dziecka powinno stanowić decydujące kryterium oceny.

Zasada dobra dziecka oznacza, że wszystkie decyzje i działania muszą być podejmowane z uwzględnieniem szeroko pojętego interesu dziecka.

Interes dziecka powinien być nadrzędny, wymagający priorytetowego traktowania w porównaniu z interesem innych osób fizycznych i prawnych.

Ochrona praw dzieci jest szczególnym przedmiotem zainteresowania nie tylko prawa na poziomie krajowym, ale przede wszystkim międzynarodowym, w tym unijnym. Zasady zawarte w regulacjach prawnych odwołują się do wolności osobistej dzieci, ich dóbr osobistych.

Także przepisy wewnątrzwiązkowe Kujawsko - Pomorskiego ZPN, wskazują na zasadę szczególnej ochrony dzieci i młodzieży, integralności fizycznej i psychicznej zawodników. Odnośnie wszystkich aktywności z udziałem dzieci szczególnie istotna jest ich ochrona przed

dyskryminacją, realizacja prawa do rozwoju i kierowanie się w podejmowanych działaniach interesem dziecka. Przepisy prawa regulujące kwestie związane z ochroną dzieci, w szczególności dzielimy na:

I. Prawo międzynarodowe:

- Konwencja o prawach dziecka ONZ z dnia 20.11.1989 r.;
- Europejska Karta Społeczna z dnia 18 października 1961 r.;
- Konwencja Rady Europy z dnia 25 października 2007 r.

II. Prawo Unii Europejskiej:

- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej;
- Biała Księga na temat sportu z dnia 11 lipca 2007 r.;
- Konkluzje Rady (UE) z grudnia 2019 r.;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 (RODO) z dnia 27 kwietnia 2016 r.

III. Prawo krajowe:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i polskie ustawodawstwo, a także ratyfikowane umowy międzynarodowe
- Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka z dnia 6 stycznia 2000 r.;
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. oraz ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.;
- Ustawa o sporcie z dnia 25 czerwca 2010 r.;
- Kodeks karny oraz ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym **i ochronie małoletnich** z dnia 13 maja 2016 r.;
- inne ustawy, w tym ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 X 1982 r. oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 VII 2005 r.

Ochrona dzieci i konieczność zabezpieczenia ich interesów wynika ze specyficznego charakteru praw dziecka, których realizacja zależy w dużej mierze od dorosłych. Dzieci należą do grupy osób szczególnie wrażliwych, które same nie mogą zadbać o swoje interesy. Na dobro dziecka jako wartość nadrzędną składają się opieka, troska i ochrona.

Pod pojęciem interesu dziecka należy rozumieć zespół wartości koniecznych do rozwoju fizycznego, emocjonalnego, intelektualnego i moralnego dziecka, należytego przygotowania go do życia w społeczeństwie. Należy podkreślić, że dzieci korzystają z niezbywalnych praw, takich jak prawo do szacunku i ochrony godności osobistej.

Ochrona dzieci w piłce nożnej jest warunkiem koniecznym, by dzieci czerpały przyjemność ze sportu jako hobby i dorastały jako sportowcy. Kulturowanie aktywnego stylu życia u dzieci z jednoczesnym zapewnieniem bezpieczeństwa i ochrony ich praw przyniesie wymierne rezultaty sportowe i społeczne.

1. Struktura związkowa

Kujawsko - Pomorski Związek Piłki Nożnej, jako organizator szkolenia i współzawodnictwa sportowego dla dzieci i młodzieży, respektuje przepisy ustawy z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. W celu opracowania zasad i procedur korzystania z rejestru przestępstw na tle seksualnym (RPS), powołano administratora systemów RSPTS i koordynatora projektu wdrożenia omawianych zasad do

Kujawsko - Pomorskiego ZPN. W dniu 17 września 2024 r. (Uchwała nr 160/2024 z dnia 17 września 2024 roku Zarządu K-PZPN) powołano Koordynatora Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci. Do jego zadań należy m.in. pełnienie funkcji osoby kontaktowej dla środowiska piłkarskiego w sprawach bezpieczeństwa dzieci, ścisła współpraca z klubami piłkarskimi w zakresie bezpieczeństwa dzieci oraz raportowanie zgłoszeń do odpowiednich organów wewnętrznych Kujawsko - Pomorskiego ZPN oraz organów zewnętrznych.

2. Struktura pozazwiązkowa. Koordynatorzy ds. bezpieczeństwa dzieci

Celem powołania Koordynatora ds. bezpieczeństwa dzieci jest zapewnienie kontaktu, doradztwa, wsparcia i pomocy klubom piłkarskim i organizatorom wyjazdów sportowych we wdrażaniu Polityki Bezpieczeństwa Dzieci i powiązanych procedur, w tym prawidłowego reagowania na incydenty.

Rola koordynatora w zakresie ochrony dzieci ma kluczowe znaczenie w środowisku, w którym dzieci w każdym wieku i o różnych umiejętnościach mogą bezpiecznie uczestniczyć w piłce nożnej i dobrze się bawić. Nie oznacza to jednak, że osoby wyznaczone do pełnienia funkcji koordynatorów ponoszą wyłączną odpowiedzialność za ochronę dzieci. Koordynator i zarząd organizacji są odpowiedzialni w szczególności za wdrożenie Polityki, przyjmowanie zgłoszeń, przeprowadzanie postępowań wyjaśniających i udzielanie wsparcia małoletnim. Nie mniej jednak wszyscy zaangażowani w organizacji w proces szkoleniowy są współodpowiedzialni za realizację tych działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa podopiecznym, w szczególności trenerzy i opiekunowie.

W zakresie ochrony dzieci rola koordynatorów nie sprowadza się jedynie do wskazania odpowiedniej procedury, gdy zdarzy się incydent, ale przez większość czasu polega na służeniu wsparciem i informacją. Dane kontaktowe koordynatora powinny być znane wszystkim osobom pracującym w podmiocie, a także rodzicom i dzieciom.

Do zadań osoby wyznaczonej do pełnienia funkcji w zakresie ochrony dzieci powinny należeć: zapewnienie pracownikom, wolontariuszom i innym osobom pracującym z dziećmi wsparcia, szkolenia z zakresu bezpieczeństwa dzieci w sporcie, prowadzenie rejestru wszelkich incydentów związanych z dziećmi, doradztwo i reprezentowanie podmiotu. Osoby odpowiedzialne za ochronę dzieci powinny posiadać odpowiednie cechy, umiejętności, wiedzę i doświadczenie.

Przykładowy zakres kompetencji Koordynatora ds. bezpieczeństwa dzieci stanowi załącznik nr 21.

6. OCENA RYZYKA

Podstawowym celem oceny ryzyka jest zapewnienie możliwie najlepszej ochrony i identyfikacji wszystkich zagrożeń występujących przy pracy wykonywanej w związku z dziećmi. Kujawsko - Pomorski ZPN zaleca przygotowanie i wypełnienie przez podmioty piłkarskie szablonów analizy ryzyka. Szablony dotyczą ogólnej oceny ryzyka a także oceny ryzyka dla konkretnych aktywności piłkarskich (np. mecze wyjazdowe, obozy) przykładowe szablony stanowią załączniki nr 19 oraz nr 20.

Efektom oceny powinno być rozstrzygnięcie czy ryzyko jest odpowiednio kontrolowane i czy można je uznać za akceptowalne. Jeżeli w wyniku dokonanej oceny ryzyko jest zbyt wysokie, to jednym z efektów szacowania ryzyka powinno być wskazanie środków zaradczych, profilaktycznych, jak należy je zastosować i kiedy. Ocena ryzyka musi dostarczyć niezbędnych

informacji do podejmowania działań naprawczych i ustalania kolejności ich wprowadzania. Działania te powinny być udokumentowane.

W piłce nożnej przypadki złej praktyki mogą mieć miejsce, kiedy potrzeby dzieci nie są traktowane priorytetowo, co powoduje, że ich dobro i bezpieczeństwo jest zagrożone.

Przykłady niewłaściwych praktyk mogą obejmować:

1. Podejmowanie niewystarczającej dbałości o unikanie urazów (np. poprzez nadmierny lub nieodpowiedni trening w stosunku do wieku, dojrzałości, doświadczenia i umiejętności zawodników);
2. Niezgłaszanie zachowań, które mogą narażać na szwank dobro dziecka i pozwalanie na niezgłaszanie niepokojących praktyk;
3. Ciągłe okazywanie przychylności lub ignorowanie niektórych dzieci;
4. Używanie agresywnego, wulgarnego języka i zakazanych substancji w obecności dzieci;
5. Wielokrotne ignorowanie wytycznych dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa lub niepodejmowanie regularnych ocen ryzyka, co może narażać dzieci na ryzyko narażenia (np. niezapewnienie, że sprzęt, transport lub obiekty są odpowiednie do celu, bezpieczne w użyciu i dostępne);
6. Brak kwestionowania i zgłaszania złych praktyk może prowadzić do powstania środowiska, w którym może dojść do nadużyć.

Pewne zachowania powinny zwrócić uwagę i stanowić podstawę do podjęcia działań w celu poprawy bezpieczeństwa procesów, ewentualnie do zgłoszenia naruszeń.

Jakie są niektóre z czynników ryzyka nadużyć w sporcie?

1. Potencjalne sytuacje ryzyka: szatnie, prysznice, jazda samochodem, nocowanie, wyjazdy;
2. Tolerancja dla znęcania się, w tym wśród rówieśników;
3. Wysoka tolerancja dla przemocy fizycznej i urazów;
4. Dominacja i nierówne relacje władzy, na przykład między kierownikami lub trenerami a sportowcami;
5. Nieodpowiednie relacje dorosły-dziecko i nadużywanie pozycji zaufania;
6. Dyskryminacja i nierówność płci;
7. Społeczna tolerancja dla niewłaściwych relacji lub zachowań: kluczowy czynnik, który sprawia, że dzieci, zwłaszcza dziewczynki, są narażone na nadużycia;
8. Dbanie o reputację i unikanie skandali, prowadzące do przemilczania incydentów lub niezgłaszania ich, co czasem prowadzi do kontynuacji nadużyć;
9. Brak jasnej polityki i procedur, zwłaszcza na szczeblu krajowym i lokalnym.

Ryzyko naruszeń i nieprawidłowości obniżają pewne dobre praktyki.

Jakie są niektóre z czynników chroniących przed nadużyciami w sporcie?

1. W organizacjach panuje kultura szacunku i zero tolerancji wobec wszelkich form nadużyć na wszystkich poziomach;
2. Istnieją jasne zasady i procedury, które są dobrze znane wszystkim, w tym dzieciom, młodzieży oraz ich rodzinom, w tym kontakt z wyznaczoną osobą kontaktową /koordynatorem;
3. Incydenty i zarzuty są traktowane poważnie i podejmowane są odpowiednie działania;

4. Organizacje promują lepsze zrozumienie tych kwestii poprzez edukację i wzrost świadomości oraz są zaangażowane w powstrzymywanie tych, którzy mogą wykorzystywać sport jako sposób na zdobycie dostępu do dzieci z niewłaściwych powodów;
5. Troskliwy i zaangażowany personel oraz wolontariusze na wszystkich poziomach gry.

7. ZASADY ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM DZIECI PODCZAS AKTYWNOŚCI SPORTOWYCH LUB OBOZÓW PIŁKARSKICH, W TYM Z ZAPEWNIENIEM NOCLEGU

7.1. Ocena ryzyka

Ocena ryzyka jest zalecana dla każdej planowanej aktywności, np. organizacji rozgrywek, meczów wyjazdowych, obozów piłkarskich, w szczególności gdy obejmuje nocleg.

Celem oceny ryzyka nie jest znalezienie powodów do odwołania podróży. Ma ona na celu wcześniejsze zidentyfikowanie potencjalnych zagrożeń. Analiza pozwoli podjąć działania, które wyeliminują ryzyko lub zredukują obszary wpływu. Na przykład miejsce noclegu może nie być bezpieczne dla dzieci, a jeśli jest to wcześniej wiadome, można je zmienić na inne. Pomaga to zapewnić, że wycieczka lub inna aktywność będą bezpieczne i przyjemne dla dzieci. Ważne jest, aby pamiętać, że jeśli aktywność nie może odbyć się bezpiecznie, należy ją odwołać.

Przynajmniej raz w roku należy przeprowadzić ogólną ocenę ryzyka, a przed organizacją konkretnego wydarzenia, np. turnieju lub wyjazdu piłkarskiego zawsze powinna być przeprowadzona. Analiza pozwoli wykryć najbardziej wrażliwe aspekty z punktu widzenia bezpieczeństwa dzieci. Każde ryzyko należy ocenić jako wysokie, średnie lub niskie, w zależności od prawdopodobieństwa jego wystąpienia. Dla każdego ryzyka należy określić planowane działanie w celu jego zminimalizowania. Jeśli ryzyka nie można zmniejszyć i pozostanie na wysokim poziomie, powinno rozważyć się rezygnację z organizacji rozważanej aktywności. Po wydarzeniu warto wrócić do przeprowadzonej analizy ryzyka, aby wyciągnąć wszelkie wnioski na przyszłość i uwzględnić w planach na kolejne wydarzenia.

7.2. Nadzór podczas wyjazdów

Zgodnie z obowiązującym prawem, liczba uczestników wycieczki pozostających pod opieką jednego wychowawcy wycieczki nie może przekraczać 20 osób. W przypadku zaś grupy z dziećmi do 10 roku życia oraz grupy mieszanej, w której są dzieci do 10 roku życia, liczba uczestników wycieczki pozostających pod opieką jednego wychowawcy wycieczki nie może przekraczać 15 osób.

Na liczbę opiekunów powinny mieć wpływ następujące kryteria:

- 1) wiek dzieci;
- 2) stopień rozwoju psychofizycznego;
- 3) stan zdrowia;
- 4) specyfika aktywności oraz warunki, w jakich będzie się ona odbywać.

Przed organizacją wycieczki lub obozu piłkarskiego, w tym z zapewnieniem noclegu, należy zdecydować o niezbędnym poziomie nadzoru, biorąc pod uwagę wiek i liczbę uczestników. Zazwyczaj im młodsze dzieci lub im bardziej wymagające zajęcia lub okoliczności, tym większa liczba dorosłych opiekunów potrzebna do ich nadzorowania. Gdy dzieci mają szczególne potrzeby, może być wymagany dodatkowy nadzór i wsparcie.

Zawsze, przy każdej aktywności podczas wycieczki lub obozu, dobrze jest mieć co najmniej dwie dorosłe osoby nadzorujące (zasada czterech oczu). Jeśli coś się stanie, np. dziecko musi zostać zabrane do szpitala, druga osoba dorosła może nadal nadzorować resztę dzieci. Jeśli

są dostępni opiekunowie płci męskiej i żeńskiej, ważne jest określenie różnych ról i obowiązków każdego z nich, np. dotyczące nadzoru w szatniach i wchodzenia do pokojów. Kodeks postępowania dla opiekunów podczas wyjazdów lub obozów stanowi załącznik nr. 11.

7.3. Odpowiedzialność opiekunów i rola rodziców

Opiekunowie towarzyszą dzieciom podczas podróży i wyjazdu biorą na siebie odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom. Rozpoczyna się ona od momentu, gdy dziecko opuszcza rodzica/opiekuna prawnego, a kończy się dopiero, gdy dzieci wrócą z podróży i zostaną bezpiecznie przekazane rodzicom/opiekunom prawnym. Należy jasno poinformować rodziców, w którym momencie kończy się odpowiedzialność za opiekę nad dziećmi, aby uniknąć nieporozumień. Na przykład można uzgodnić, że rodzice zabiorą swoje dzieci z siedziby klubu po powrocie z wycieczki lub, że dzieci zostaną odwiezione do siedziby klubu/związku piłkarskiego, a następnie udadzą się samodzielnie do domu.

Czasami najlepszym rozwiązaniem jest towarzyszenie dzieciom przez rodziców podczas wycieczek. Pomaga to rodzicom czuć się częścią społeczności sportowej, w którym trenuje ich dziecko. Zmniejsza to również ciężar odpowiedzialności spoczywający na klubach/związkach i ryzyko nieporozumień dotyczących ustaleń na linii rodzic-trener.

Należy pamiętać, że zgodnie z art. 92j ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, organizator wycieczki zobowiązany jest poinformować rodziców uczestnika wycieczki o warunkach organizacji wycieczki, w szczególności o terminie, miejscu lub trasie wycieczki, jego programie i regulaminie. Wobec tego, zaleca się zwłaszcza przed wyjazdem obejmującym nocleg, spotkanie trenerów, opiekunów z rodzicami i dziećmi w celu potwierdzenia różnych ustaleń i zasad dotyczących podróży. W przypadku niemożności organizacji takiego spotkania, informacje powinny być dostarczone na piśmie. Rodzice powinni otrzymać numery alarmowe do opiekunów nadzorujących podróże i organizatorów wyjazdu. Przydatne może okazać się poproszenie dzieci o podpisanie kodeksu zachowania lub pomoc w jego opracowaniu, aby wiedziały, czego się od nich oczekuje podczas podróży.

Rodzice muszą zawsze wyrazić zgodę na udział swoich dzieci w wyjeździe. Przed wyjazdem należy również uzyskać podstawowe informacje dotyczące stanu zdrowia dzieci i dane kontaktowe w nagłych przypadkach. Opracowane przykładowe wzory zgód, oświadczeń i formularzy medycznych stanowią załączniki do niniejszego dokumentu.

7.4. Prawne aspekty planowania i organizowania wyjazdów

Zorganizowany wycieczek dla dzieci podlega regulacjom prawnym m.in. ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty i wydanemu na jej podstawie rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wycieczki dzieci i młodzieży.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 92d ust. 1 ustawy o systemie oświaty, organizator wycieczki jest obowiązany zgłosić kuratorowi oświaty właściwemu ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania organizatora wycieczki zamiar zorganizowania wycieczki (nie podlega zgłoszeniu jedynie wycieczek trwających do 3 dni organizowanych przez szkołę, przedszkole lub placówkę oświatowo-wychowawczą).

Natomiast na podstawie art. 92j ustawy o systemie oświaty, organizator wycieczki informuje rodziców uczestnika wycieczki o warunkach organizacji wycieczki, w szczególności o terminie, miejscu lub trasie wycieczki, jego programie i regulaminie. Zatem obowiązkowe

i konieczne jest zorganizowanie spotkania z rodzicami przed planowaną aktywnością lub co najmniej poinformowanie ich na piśmie. Dalej ustawa wskazuje szereg obowiązków ciążyących na organizatorze wycieczki, np. założenia dla uczestnika wycieczki karty kwalifikacyjnej czy obowiązek zgłoszenia wypadku podczas wycieczki (art. 92l ustawy).

Kadra trenerów i opiekunów podczas wycieczki czuwa nad bezpieczeństwem dzieci. To oni w pierwszej kolejności powinni wykryć potencjalne nadużycia wobec dzieci, a także sami nie mogą stanowić zagrożeń dla ich bezpieczeństwa. Art. 92p ust. 1 i 2 ustawy wskazuje warunki, które musi spełniać kierownik wycieczki i wychowawca. Kierownikiem wycieczki może być osoba, która m.in. nie była karana za umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu, przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, przestępstwo przeciwko rodzinie i opiece, ukończyła 18 lat, posiada co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe, ukończyła kurs na kierownika wycieczki. Wychowawca ponadto jest obowiązany ukończyć odpowiedni kurs na wychowawcę wycieczki.

Organizator musi zapewnić odpowiednią kadre podczas wycieczki, ale także dostęp do opieki medycznej oraz program wycieczki i zajęcia dostosowane do wieku, zainteresowań i potrzeb uczestników, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej i umiejętności. Obowiązkiem organizatora jest także żywienie zgodne z zasadami higieny żywienia, a także (jeżeli dotyczy) bezpieczne korzystanie z wyznaczonego obszaru wodnego oraz bezpieczne przebywanie w górach.

7.5. Korzystanie z szatni i łazienek

Czynnikami ryzyka są wspólne pomieszczenia, takie jak szatnie i łazienki. Zalecane jest wprowadzenie jasnych dla wszystkich zasad korzystania z nich.

Ogólne zasady korzystania z szatni i łazienek stanowią załącznik numer 13 do niniejszego dokumentu.

8. ZASADY ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM DZIECI PODCZAS INNYCH AKTYWNOŚCI

8.1. Bezpieczeństwo dziecka w Internecie

Zdjęcia, filmy i klipy wideo publikowane w mediach społecznościowych to sprawdzone sposoby na reklamę piłki nożnej, promocję aktywności dzieci i programów klubów sportowych. Mogą służyć pokazywaniu osiągnięć i informowaniu innych na bieżąco o podejmowanych aktywnościach. Materiały wideo obejmujące przebieg treningów bywają wykorzystywane przez trenerów w celu analizy gry młodych piłkarzy, wskazywania im błędów technicznych, co służy dalszemu rozwojowi dzieci.

Zdjęcia, filmy, wpisy w mediach społecznościowych, a także każda inna aktywność online zapewniają z jednej strony, promocję piłki nożnej oraz programów edukacyjnych. Z drugiej strony, mogą powodować zagrożenia dla bezpieczeństwa dzieci, a także ochrony ich prywatności i danych osobowych. W celu minimalizowania ryzyka naruszeń wobec dzieci w przestrzeni internetowej należy uświadomić dorosłym oraz dzieciom możliwość wystąpienia takich zagrożeń oraz wprowadzić ogólne zasady prewencyjne. Pozytywny wpływ powinno odnieść informowanie mediów oraz osób z zewnątrz przez klub lub związek o szczególnej ochronie dzieci i młodzieży. Należy też upewnić się, że zostały wyrażone stosowne zgody na przetwarzanie wizerunku oraz jego eksploatację. Wzór zgody stanowi załącznik numer 2 do niniejszej Polityki Bezpieczeństwa Dzieci.

Przykłady zagrożeń online dla bezpieczeństwa dzieci i ich praw:

- 1) niezgodne z prawem przetwarzanie danych osobowych, np. nazwiska, adresów e-mail lub numerów telefonu;
- 2) kontakt z dorosłymi z bezprawnymi lub wątpliwymi zamiarami;
- 3) wysyłanie obraźliwych lub w inny sposób nieodpowiednich materiałów;
- 4) dręczenie i prześladowanie online, cyberprzemoc, cyberstalking (wykorzystywanie Internetu do nękania);
- 5) grooming (uwodzenie dzieci przez Internet) w celu wykorzystywania seksualnego.

Obawy w tym zakresie powinny budzić następujące sytuacje:

- 1) jeżeli w jakimkolwiek momencie wykorzystanie zdjęcia lub dołączonych do niego informacji wydaje się nieodpowiednie, zgłoś nadużycie obrazu;
- 2) każdy, kto zachowuje się w sposób, który może być postrzegany jako nieodpowiedni
- 3) w odniesieniu do filmowania lub fotografowania dzieci lub korzystania z mediów społecznościowych należy to zgłaszać;
- 4) w stosownych przypadkach, obawy powinny być również zgłaszane na policję.

Prosimy o zapoznanie się z Ogólnymi zasadami bezpieczeństwa online – załącznik numer 14 oraz Zasadami współpracy z mediami – załącznik numer 15.

9. ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

Uczestnictwo dzieci w sporcie piłki nożnej w formie treningów, rywalizacji sportowej, zawodów, turniejów, obozów sportowych itp. wymaga każdorazowej zgody rodziców/opiekunów prawnych, w tym na przetwarzanie ich danych osobowych, oraz danych rodziców/opiekunów prawnych. To, czym jest przetwarzanie danych osobowych, można najlepiej zrozumieć z perspektywy procesu ich przetwarzania. Na proces składa się wszystko, co dzieje się z danymi osobowymi w jednym konkretnym celu, od momentu ich pozyskania, do usunięcia lub przekazania w innych celach.

Polityka Bezpieczeństwa Dzieci zawiera katalog dokumentów, które opracowane zostały w oparciu o aktualne przepisy prawa, w szczególności ochrony danych osobowych i zadedykowane podmiotom piłkarskim będącym członkami statutowymi Kujawsko - Pomorskiego ZPN. Dokumentacja stanowi załączniki, obejmujące wzory: wyrażania zgody rodziców/opiekunów prawnych, wypełniania obowiązku informacyjnego przez Administratora, nadawania stosownych upoważnień oraz odbierania oświadczeń od osób pracujących z dziećmi. Elementami wyrażenia zgody są: dobrowolność, konkretność, świadomość i jednoznaczność.

9.1. Zgody rodziców/opiekunów prawnych na przetwarzanie danych osobowych dzieci/podopiecznych

- 1) Przed przystąpieniem dziecka do treningów, zawodów, meczów, rozgrywek, obozu piłkarskiego, rodzice/opiekunowie prawni powinni wyrazić zgodę na udział ich dziecka/podopiecznego w wyżej wymienionych aktywnościach i podać wszystkie niezbędne dane dziecka/podopiecznego, aby ustalenie jego tożsamości było możliwe;
- 2) zgodę powinno wyrazić dwoje rodziców/opiekunów prawnych. W przypadku niemożności uzyskania zgody obojga rodziców/opiekunów prawnych, zgodę wyraża jeden z rodziców/opiekunów prawnych, składając odpowiednie oświadczenie;
- 3) dodatkowa zgoda wymagana jest w przypadku udziału dziecka/podopiecznego w aktywnościach poza siedzibą podmiotu organizującego aktywność dzieci. Dotyczy to

- m.in. rozgrywek wyjazdowych, wycieczek, obozów piłkarskich, wypoczynku związanego z przemieszczaniem się dziecka lub zapewnieniem noclegu;
- 4) w związku z udziałem dziecka/podopiecznego w formach aktywności wyżej wymienionych, konieczne jest także uzyskanie zgody rodziców/opiekunów prawnych na przetwarzanie danych osobowych ich samych;
  - 5) zgody wymaga rejestrowanie wizerunku dziecka podczas aktywności sportowej w ramach rozgrywek i innych form bezpłatnego wykorzystania tego wizerunku na potrzeby podmiotu organizującego aktywności dzieci oraz inne czynności związane z przetwarzaniem wizerunku dziecka.

9.2. Upoważnienie do przetwarzania danych osobowych

Nadawanie upoważnień do przetwarzania danych osobowych to jedno z najważniejszych obowiązków administratora. Upoważnianie do przetwarzania danych zapewnia rozliczalność danych osobowych, poprzez kontrolę nad tym, kto i w jakim zakresie jest uprawniony do dostępu do danych. Upoważnienie stanowi potwierdzenie, że użytkownik otrzymał stosowne uprawnienie do przetwarzania danych od administratora. Zgodnie z art. 29 RODO przetwarzanie danych musi odbywać się tylko i wyłącznie na wyraźne polecenie administratora, i dzięki temu, iż administrator nadaje w wersji elektronicznej lub papierowej takie upoważnienie, może wykazać on przed organem nadzorczym, że takie polecenie w zakresie przetwarzania danych zostało faktycznie wydane.

Według wzoru upoważnienie można nadać trenerowi, opiekunowi, organizatorowi aktywności z dziećmi, wolontariuszowi, pracownikowi medycznemu, w związku z zakresem wykonywanych przez nich obowiązków do przetwarzania danych osobowych dzieci. Upoważnienie podpisuje osoba będąca administratorem danych osobowych tj. najczęściej klub, związek piłkarski, podmiot piłkarski, organizator wycieczek i obozów piłkarskich, oraz innych aktywności sportowych dla dzieci. Osoby, którym nadano upoważnienia związane są poleceniami wydanymi przez administratora w ramach sprawowanej funkcji oraz zobowiązane do przestrzegania przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, jak również wprowadzonych i wdrożonych do stosowania przez administratora obowiązującej w organizacji dokumentacji ochrony danych osobowych, w tym zasad przetwarzania danych osobowych przez użytkownika końcowego.

9.3. Zgody rodziców/opiekunów prawnych dotyczące zdrowia dziecka/podopiecznego – załącznik numer 4.

Klub piłkarski, podmiot piłkarski i inni zobowiązani są także do uzyskania stosownych zgód rodziców/opiekunów prawnych dziecka/podopiecznego dotyczących ich zdrowia, w tym zgody na:

- 1) podejmowanie decyzji związanych z hospitalizacją oraz zabiegami operacyjnymi w przypadku problemów zdrowotnych dziecka (załącznik nr 4a);
- 2) pobranie krwi dziecka (załącznik nr 4b);
- 3) badania dotyczące zdolności do uprawiania piłki nożnej przez dzieci i młodzież (załącznik nr 4c);
- 4) sprawowanie opieki medycznej w ramach uczestnictwa w procesie treningowym (załącznik nr 4d);
- 5) przetwarzanie danych osobowych zawierających dane o stanie zdrowia dziecka (załącznik nr 4e).

Formularz wypełniają rodzice/opiekunowie prawni. W przypadku niemożności uzyskania zgody obojga rodziców/opiekunów prawnych, wypełnia jeden z rodziców/opiekunów

prawnych, składając stosowane oświadczenie. W przypadku dziecka, które ukończyło 16 rok życia, zgody dotyczące zdrowia dziecka wymagają również podpisu dziecka.

9.4. Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych (załącznik nr 5)

Administrator musi realizować prawa osób, których dane przetwarza, jest to jeden z głównych obowiązków nałożonych na administratorów danych osobowych przez przepisy RODO. Osoby, których dane dotyczą mają prawo do uzyskania informacji na temat przetwarzania ich danych osobowych przez administratora, ponadto muszą być one poinformowane o fakcie prowadzenia operacji przetwarzania na jej danych osobowych, jak i o celach takiego przetwarzania. Administrator powinien również podać wszelkie inne informacje niezbędne do zapewnienia rzetelności i przejrzystości przetwarzania, uwzględniając konkretne okoliczności i kontekst przetwarzania danych osobowych. Przepisy nakazują spełnianie obowiązku informacyjnego w dwóch sytuacjach. Po pierwsze w momencie, gdy dane zbierane są bezpośrednio od osoby, której one dotyczą, po drugie w przypadku gromadzenia danych ze źródeł pośrednich, tj. nie od osoby, której one dotyczą.

RODO wskazuje, że każdy administrator danych osobowych powinien spełnić obowiązek informacyjny. Celem przekazania wymaganych informacji osobie jest uświadomienie jej, kto i w jaki sposób będzie przetwarzał udostępnione przez nią dane.

Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych powinna być dostępna w siedzibie administratora, na jego stronie internetowej, w dokumentacji papierowej i umowach, oraz we wszelkich procesach związanych z pierwszym kontaktem z osobą, której dane administrator zbiera. Powinna ona zawierać informacje dotyczące administrowania danymi osobowymi dziecka/podopiecznego lub jego rodziców/opiekunów prawnych w związku z ich udziałem w aktywnościach, których jest organizatorem.

10. KODEKSY POSTĘPOWANIA

Kodeksy postępowania określają oczekiwane zachowania. Kodeks nie jest listą nakazów i zakazów, a wspólnym zestawem uzgodnionych i akceptowalnych zachowań, które pomagają tworzyć i utrzymywać pozytywne, przyjazne i bezpieczne środowisko dla dzieci. Z kodeksem postępowania powinna zapoznać się i podpisać go każda osoba współpracująca przy określonym projekcie obejmującym aktywność dzieci.

Akceptując kodeks postępowania trener, rodzic, opiekun, nauczyciel, wolontariusz oświadcza, że nie ma żadnych powodów do obaw dotyczących jego zaangażowania się w aktywność dzieci w piłce nożnej.

10.1. Kodeks postępowania dla trenerów, opiekunów, wolontariuszy i innych osób pracujących z dziećmi (załącznik nr 9)

Pracując z dziećmi, trener powinien być dla nich wzorem zarówno na boisku jak i poza nim. Dlatego tak ważne jest, aby wszystkie osoby pracujące z dziećmi miały świadomość zasad, wytycznych i dobrych praktyk, których przestrzeganie im w tym pomoże. Kodeks postępowania, z którym zapoznani są wszyscy pracujący w klubie, szkółce czy związku oraz który może być wywieszony np. w szatni trenerskiej będzie stanowił dla nich motywację, żeby reprezentować wzorową postawę.

10.2. Kodeks postępowania dla rodziców/opiekunów prawnych (załącznik nr 10)

Rodzic/opiekun prawny zobowiązuje się przyczynić do rozwoju bezpiecznej i przyjemnej atmosfery dla dzieci do gry w piłkę nożną. Rodziców/opiekunów prawnych dzieci warto angażować w życie społeczności klubowej czy związkowej, a zarazem edukować i motywować, żeby działając razem z trenerami i opiekunami, wspólnie przyczyniali się do tworzenia komfortowych warunków dla dzieci do uprawiania sportu i aktywności fizycznej.

10.3. Kodeks postępowania dla opiekunów podczas wyjazdów lub obozów (załącznik nr 11)

Wyjazdy z zapewnieniem noclegu zwiększają ryzyko wystąpienia naruszeń wobec dzieci, dlatego też wymagają szczególnych środków ostrożności i obowiązujących zasad. Poza oczekiwanymi zachowaniami wskazanymi w kodeksie postępowania dla trenerów i innych osób pracujących z dziećmi oraz kodeksie dla rodziców/opiekunów prawnych, opiekunowie powinni stosować się do specjalnych reguł podczas wyjazdów. Nadrzędną zasadą we wszystkich sytuacjach jest kierowanie się dobrem dziecka, a sposób, w jaki opiekunowie nadzorują dzieci, powinien być dostosowany do ich wieku i dojrzałości. Nadzór, w szczególności podczas wyjazdów, musi być zapewniony przez co najmniej dwóch dorosłych opiekunów. Z jednej strony służy to przestrzeganiu tzw. ustalonych zasad, natomiast z drugiej strony zapewnia również ochronę przełożonym.

10.4. Kodeks postępowania dla dzieci (załącznik nr 12)

Kodeks ten ma służyć jako przewodnik codzienny, treningowy lub wycieczkowy. Najlepiej, jeśli w przyszłości będzie rozwijany wraz z dziećmi, ponieważ jeżeli biorą udział w tworzeniu zasad, są bardziej skłonne do ich przestrzegania.

10.5. Zasady korzystania z szatni i łazienek: prywatność, bezpieczeństwo (załącznik nr 13)

Ogólne zasady korzystania z szatni i łazienek pozwolą zmniejszyć ryzyko niewłaściwego zachowania lub nadużycia zarówno dla dziecka, jak i dla dorosłych. Dzieci są szczególnie narażone w tych okolicznościach, ponieważ są mniej nadzorowane.

11. BEZPIECZNA REKRUTACJA KADR

Źródło zagrożenia dla bezpieczeństwa dzieci może stanowić środowisko osób pracujących z dziećmi. W celu ograniczenia tego ryzyka, Polityka Bezpieczeństwa Dzieci opisuje ścieżkę rekrutacji osób zajmujących się aktywnością dzieci, w tym trenerów, koordynatorów, opiekunów, wolontariuszy. Opracowane narzędzia do rekrutacji kadr, takie jak: szablon formularza samooceny pozwolą na weryfikację predyspozycji kandydatów aplikujących na dane stanowisko, możliwe etapy rekrutacji, konieczność zbierania określonych dokumentów i weryfikacji kandydata.

Od poziomu umiejętności i zaangażowania trenerów, opiekunów i wolontariuszy zależy jakość zajęć piłkarskich dedykowanych dzieciom. Zapewnienie, że odpowiednie osoby pracują dla związków lub klubów piłkarskich, jest kluczowym elementem tworzenia środowiska, w którym ochrona dzieci jest traktowana poważnie, a dzieci mogą się dobrze i bezpiecznie bawić oraz trenować. Podobnie, przy rekrutacji trenera, poza posiadaniem wszystkich niezbędnych kwalifikacji, powinno upewnić się, że osoba aplikująca jest odpowiednim kandydatem do pracy z dziećmi.

Uznano, że osoby wykorzystujące dzieci czasami próbują dostać się do organizacji, w których mogą łatwo uzyskać dostęp do dzieci. Jednak, nawet jeśli dana osoba nie szuka sposobu na umyślne wyrządzenie krzywdy dzieciom, nadal może nie nadawać się do pracy z nimi z powodu braku odpowiednich predyspozycji, temperamentu lub niezbędnej cierpliwości. Konieczne jest podjęcie kroków w celu zapewnienia, że rekrutacja – zarówno stałego personelu, jak i wolontariuszy – jest bezpieczna pod względem ochrony dzieci. Już sam fakt, że organizacja jest świadoma tego ryzyka, może zniechęcić nieodpowiednie osoby do ubiegania się o stanowisko.

Celem bezpieczniejszej rekrutacji kadr jest podjęcie działań, które mają na celu zmniejszenie prawdopodobieństwa zatrudnienia niewłaściwej osoby. Polityka Bezpieczeństwa Dzieci wskazuje optymalną ścieżkę rekrutacji osób chcących pracować z dziećmi oraz narzędzia realizacji takiej rekrutacji.

11.1. Ścieżka rekrutacji

Rekomendowana jest rekrutacja kandydatów na stanowiska pracy z dziećmi, która powinna obejmować 3 etapy. Pierwszy etap odnosi się do określenia wymogów stawianych kandydatom do pracy, formy ogłoszenia na stanowisko, formularza samooceny stosowanego jako formularza zgłoszeniowego oraz przeprowadzania rozmowy kwalifikacyjnej. Drugi etap polega na weryfikacji osoby przed przyjęciem do pracy, tj. opiera się na złożeniu stosowanych oświadczeń przez kandydata, przedstawieniu referencji oraz skontrolowaniu tożsamości kandydata, posiadanych kwalifikacji i przeszłości karnej. Ostatni etap opiera się na weryfikacji osoby po jej przyjęciu. Zalecane jest zapoznanie się i podpisanie kodeksu postępowania oraz znajomość Polityki Bezpieczeństwa Dzieci, a także w razie skorzystania przez pracodawcę z możliwości zatrudnienia pracownika na okres próbny – ocenę adekwatności pracownika na zajmowane stanowisko z uwzględnieniem wymogów ochrony dzieci. Każdy nowy pracownik powinien odbyć szkolenie z bezpieczeństwa dzieci w terminie miesiąca od dnia zatrudnienia oraz regularnie przechodzić szkolenia w tym przedmiocie, w tym w szczególności znać Politykę Bezpieczeństwa Dzieci i procedury z niej wynikające.

11.1.1. ETAP PIERWSZY – ogłoszenie, rozmowa rekrutacyjna i formularz zgłoszeniowy samooceny.

Ogłoszenie powinno zawierać:

- 1) profil kandydata, czyli wymagane od kandydata umiejętności i doświadczenie, pozostające w związku z bezpieczeństwem dzieci;**
- 2) wyraźne wskazanie, że klub lub związek piłkarski angażuje się w ochronę dzieci.**

Już na samym początku ważne jest, aby udostępnić rekrutowanemu formularz samooceny (załącznik numer 6) dla osób zgłaszających się do pracy z dziećmi. Umożliwi to pokazanie trenerom, opiekunom lub wolontariuszom, czy posiadają wymagane predyspozycje.

Podczas rozmowy kwalifikacyjnej należy zadać co najmniej jedno pytanie dotyczące ochrony dzieci, przykłady pytań znajdują się w załączniku nr 7. Jeśli kandydat nie zna zasad ochrony dzieci i kodeksu postępowania związku lub klubu, może nie odpowiedzieć na pytanie „poprawnie”. To nie jest najistotniejsze, ponieważ testowane jest podejście kandydata do bezpieczeństwa dzieci, a nie sama wiedza na ten temat.

11.1.2. ETAP DRUGI – weryfikacja kandydata przed przyjęciem

1) Zbieranie danych osobowych

Należy pamiętać, że zgodnie z art. 22¹ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (k.p.), pracodawca jest uprawniony do żądania od osoby ubiegającej się o zatrudnienie podania danych osobowych obejmujących:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) dane kontaktowe wskazane przez taką osobę;
- 4) wykształcenie (gdy jest to niezbędne do wykonywania pracy określonego rodzaju lub na określonym stanowisku);
- 5) kwalifikacje zawodowe (gdy jest to niezbędne do wykonywania pracy określonego rodzaju lub na określonym stanowisku);
- 6) przebieg dotychczasowego zatrudnienia (gdy jest to niezbędne do wykonywania pracy określonego rodzaju lub na określonym stanowisku).

Zgodnie z art. 22¹ § 4 k.p., pracodawca żąda podania innych danych osobowych niż określone powyżej (w § 1), gdy jest to niezbędne do zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa. Dotyczy to np. adresu zamieszkania, numeru PESEL.

2) Oświadczenie o braku przeszkód oraz przedstawienie referencji

Kandydaci powinni wypełnić i podpisać oświadczenie o braku przeszkód do pracy z dziećmi i wyrażeniu zgody na dokonywanie kontroli ich pracy pod kątem bezpieczeństwa dzieci. W miarę możliwości należy weryfikować referencje przez bezpośredni kontakt mailowy lub telefoniczny.

3) Weryfikacja tożsamości

W celu uniknięcia sytuacji, w której kandydat posługuje się fałszywymi danymi.

4) Weryfikacja posiadanych kwalifikacji

Wszelkie kwalifikacje, licencje zgłoszone przez kandydata do pracy należy zweryfikować, prosząc o przedstawienie oryginałów certyfikatów lub weryfikację numerów licencji.

5) Weryfikacja prawna

a. Krajowy Rejestr Karny

Art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (**Dz.U. z 2003, poz. 1068 ze zm.**) wskazuje, że pracodawca ma prawo do uzyskania informacji o osobach, których dane osobowe zgromadzone zostały w Rejestrze Karnym, w zakresie niezbędnym dla zatrudnienia, co do którego z przepisów ustawy wynika wymóg niekaralności, korzystania z pełni praw publicznych, a także ustalenia uprawnienia do zajmowania określonej funkcji. Zajęcia sportowe w związku lub klubie uczestniczącym we współzawodnictwie organizowanym przez Kujawsko - Pomorski ZPN mogą prowadzić wyłącznie trenerzy, którzy przedłożą zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego **w zakresie określonym przez przepisy prawa powszechnego i związkowego**. Poza trenerami i instruktorami sportu obowiązek przedłożenia zaświadczenia dotyczy także nauczycieli, opiekunów lub wychowawców na obozach dla dzieci. **Zaleca się weryfikację zaświadczeń od osób zatrudnionych i współpracujących co najmniej raz na rok.**

b. Rejestr Sprawców Przystępstwa na Tle Seksualnym

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, w przypadku zatrudniania lub

dopuszczania osób do aktywności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi (np. regularne treningi piłkarskie, wyjazdy na obozy sportowe) pracodawca lub inny organizator w zakresie takiej działalności ma obowiązek sprawdzenia, czy dane zatrudnianej lub dopuszczanej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przystępstwa na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym i w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

Kujawsko - Pomorski Związek Piłki Nożnej reguluje te kwestie (Uchwała nr 171/2020 z dnia 14.12.2020r. Zarządu Kujawsko - Pomorskiego ZPN w sprawie przyjęcia procedur w sprawach dotyczących Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym Kujawsko - Pomorskiego ZPN) w sprawie stosowania przez Kujawsko - Pomorski ZPN postanowień ustawy z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, powołał administratora systemów RSPTS (rejestrów sprawców przestępstw na tle seksualnym). Przed dopuszczeniem do pracy lub działalności w organizacji kandydaci powinni zostać zweryfikowani czy nie figurują w RSPTS. Weryfikacji powinno się dokonywać cyklicznie co najmniej raz w roku.

11.1.3. ETAP TRZECI – weryfikacja kandydata po przyjęciu

Cały personel, w tym trenerzy, wolontariusze, pracownicy administracyjni oraz wszyscy zaangażowani w programy lub działania związane z piłką nożną dzieci powinni złożyć oświadczenie o zapoznaniu się z kodeksem postępowania oraz Polityką Bezpieczeństwa Dzieci.

1) Oświadczenie osoby pracującej z dziećmi (załącznik nr 8).

Wzór oświadczenia osoby pracującej z dziećmi stanowi załącznik do PBD Kujawsko - Pomorskiego ZPN. Trener, opiekun, wolontariusz, sędzia składa oświadczenie o zapoznaniu się z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa dzieci oraz ochrony danych osobowych, w szczególności RODO. Jednocześnie zobowiązuje się zgodnie z zakresem powierzonej mu funkcji m.in. do przetwarzania danych osobowych wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w powierzonych przez administratora zadaniach, zachowania w tajemnicy i poufności danych osobowych, zapoznania się i przestrzegania zasad zawartych w PBD Kujawsko - Pomorskiego ZPN. Ponadto powinni zostać poinformowani o funkcjonowaniu koordynatora w zakresie ochrony dzieci i uzyskać dane kontaktowe, jeśli taki koordynator został dla danej lokalizacji powołany. Dodatkowo należy uzyskać oświadczenie o niekaralności za przestępstwa przeciwko dzieciom wraz z obowiązkiem informowania podmiotu zatrudniającego o postawieniu zarzutów lub wszczęciu postępowania.

2) Szkolenie dzieci

Trenerzy pomagają w kształtowaniu podstawowych nawyków, rozwijaniu zdolności, które pozwolą młodemu piłkarzowi czerpać radość z gry w piłkę nożną, a także rozwinąć swój potencjał. Każdy trener pracujący z dziećmi musi zdawać sobie sprawę, że wpływa na przyszłe życie swoich podopiecznych. Aby trening był przyjemny i efektywny, trener powinien mieć wizję, plan i pasję. Uchwała nr V/75 z dnia 25 maja 2017 r. Zarząd Polskiego Związku Piłki Nożnej w sprawie Organizacji Kursów Kształcenia Trenerów Piłki Nożnej zgodnie z wymogami Konwencji Trenerskiej UEFA oraz Karty Grassroots UEFA, opisuje wszelkie wymagania i zasady związane z aspektami szkolenia trenerów. Kujawsko - Pomorski ZPN włączy w proces szkolenia trenerów problematykę bezpieczeństwa dzieci.

3) Dobre praktyki - cechy dobrego trenera, opiekuna, wolontariusza pod kątem bezpieczeństwa dzieci:

- 1) spostrzegawczość i wrażliwość na potrzeby dzieci;
- 2) cierpliwość;
- 3) pogodne usposobienie;
- 4) kreatywność;
- 5) stabilność emocjonalna;
- 6) wysoka kultura osobista;
- 7) lojalność;
- 8) pasja;
- 9) zaangażowanie;
- 10) elastyczność w prowadzeniu zajęć;
- 11) dobre zorganizowanie;
- 12) umiejętność jednoczenia zespołu i indywidualne podejście do każdego dziecka.

4) Pasja

Trener jest wzorem dla dziecka. Jeżeli będzie potrafił zarażać pasją do piłki nożnej, będzie wesoły i właściwie motywujący, otwarty, to dzieci będą podchodziły do treningów z większym zaangażowaniem i energią.

5) Świadomość potrzeb dzieci

Znajomość potrzeb dzieci oraz ich możliwości sportowych i fizjologicznych umożliwia stosowanie właściwych środków szkoleniowych i metod we właściwym czasie. Środki treningowe i plan szkolenia powinny być dobrane do wieku i umiejętności oraz aktualnych potrzeb i możliwości zawodników.

6) Dostosowanie do wieku i możliwości dzieci

Wielu trenerów pracujących z dziećmi bazuje na swoim doświadczeniu wypracowanym przez lata pracy w piłce nożnej lub karierze piłkarskiej. Zajęcia powinny być dostosowane do wieku i możliwości psychofizycznych dziecka. Dlatego też trener powinien znać i brać pod uwagę ich cele i potrzeby.

7) Budowanie poczucia własnej wartości dzieci

Dobry trener powinien umieć budować u dzieci poczucie własnej wartości. Pochwały, wyróżnienia zwiększają otwartość i pewność siebie u dzieci. Nie należy jednak nadmiernie faworyzować wybranych dzieci w ten sposób, ponieważ pozostałe mogą poczuć się odsunięte lub mniej ważne. Trener/opiekun nie powinien doprowadzać dzieci do strachu przed krytyką lub karą.

8) Cierpliwość i pogodne usposobienie

Cierpliwość i umiejętność stworzenia przyjaznej i wesołej atmosfery, środowiska, w którym każdy jego uczestnik będzie czuł się komfortowo to istotne zalety dobrego trenera/opiekuna dzieci.

9) Brak tolerancji wobec dyskryminacji

Dobry trener nie stosuje środków, które prowadzą do dyskryminacji zawodników oraz nie toleruje dyskryminacji dzieci stosowanej przez rówieśników. Ocenianie indywidualnych lub społecznych cech członka grupy, szczególnie przez pryzmat stereotypów i uprzedzeń, może zagrażać dobrej atmosferze w grupie, jakości treningu, samopoczucia i efektywności dzieci. Należy oceniać jedynie kompetencje, które są kształtowane i rozwijane, np. postęp w technice gry.

10) Przykłady dobrych praktyk trenerskich

- 1) dawanie dzieciom swoim zachowaniem najlepszego przykładu;
- 2) ustalenie zasad współpracy, z podkreśleniem wagi zachowań sprzyjających współpracy w grupie;
- 3) prowadzenie dialogu z każdym podopiecznym;
- 4) opiekowanie się swoimi zawodnikami tak, jak chciałoby się, żeby ktoś zajmował się naszym dzieckiem;
- 5) traktowanie swoich podopiecznym priorytetowo np. spożywanie przez trenera posiłku dopiero, gdy wszystkie dzieci już go otrzymały;
- 6) oparte na pochwaleniu rozwijanie poczucia ważności i docenienia, szczególnie wśród dzieci zagrożonych dyskryminacją;
- 7) wykorzystywanie potencjału integracyjnego grupy przed treningiem i po treningu: w szatni, na ławce dla rezerwowych i trybunach, gdy dzieci mogą się lepiej poznać;
- 8) zapobieganie i reagowanie na dynamikę związaną z dyskryminacją;
- 9) brak zgody na prześladowanie i dokuczanie innym;
- 10) niedopuszczanie, by wygląd był podstawą do wartościowania dzieci;
- 11) budowanie strojem poczucia wspólnoty zespołu.

III. PROCEDURY I ZASADY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI WYSTĄPIENIA NADUŻYĆ

12. FORMY NADUŻYĆ

Wszelkie działania zapobiegawcze i ochronne są kluczowe. Celem jest bowiem zawsze ochrona dzieci i uniknięcie sytuacji, które naruszają ich bezpieczeństwo. Jednak nie można wykluczyć, że mimo powzięcia wszelkich środków, do takich sytuacji niestety dojdzie. Niezwykle istotne jest zatem, żeby umieć takie zdarzenia rozpoznać, zidentyfikować, zaklasyfikować i co najważniejsze w odpowiedni sposób zareagować. Pamiętajmy, żeby nigdy nie ignorować sygnałów, które daje dziecko, ale też racjonalnie ocenić sytuację, a najlepiej – przekazać ją w ręce specjalistów. Nasza reakcja zawsze powinna mieć na uwadze dobro dziecka i jego ochronę również w środowisku pozasportowym.

Niezwłocznie zgłaszać należy nie tylko nadużycia które stanowią przestępstwo, ale również zachowania, które mogą stanowić naruszenie np. kodeksów postępowania.

12.1. Rodzaje nadużyć

12.1.1. Przemoc fizyczna

Przemoc fizyczna jest często najłatwiej rozpoznawalną formą nadużyć. Może przejawiać się m.in. w uderzeniu, potrząsaniu, szczypaniu, gryzieniu, podduszaniu lub innym działaniu, które powoduje obrażenia fizyczne, pozostawia ślady lub powoduje ból.

Przykłady w piłce nożnej:

- 1) uderzanie dziecka przez trenera, ponieważ nie słucha, przeszkadza w treningu;
- 2) popychanie;

- 3) zachęcanie dzieci do agresywnej zabawy, bez względu na ryzyko zranienia siebie lub innych osób.

12.1.2. Wykorzystywanie seksualne

Wykorzystywanie seksualne to każdy rodzaj kontaktu seksualnego między osobą dorosłą, a małoletnią, tj. młodszą niż 18 lat, a także między znacznie starszym dzieckiem, a młodszym dzieckiem. Niedopuszczalne jest także robienie nieprzyzwoitych zdjęć dzieciom, angażowanie dzieci w oglądanie takich zdjęć lub czynności seksualnych oraz zachęcanie dzieci do zachowywania się w sposób niewłaściwy seksualnie. Komentarze o charakterze seksualnym pod adresem innych osób są również formą wykorzystywania seksualnego. Nawet jeśli osoba poniżej 18 roku życia wyraża zgodę na czynność seksualną, to nadal zachowanie spełnia przesłanki wykorzystywania, z uwagi m.in. na możliwą nierównowagę relacji pomiędzy osobami zaangażowanymi, związaną z różnicą wieku, doświadczenia życiowego, czy też podporządkowaniem wynikającym z pełnionych funkcji. Jakakolwiek czynność seksualna z osobą poniżej 15 roku życia jest zawsze przestępstwem, nawet przy hipotetycznej „zgodzie” dziecka – taka zgoda nie ma mocy prawnej.

Przykłady w piłce nożnej:

- 1) fotografowanie nagich lub przebierających się dzieci w szatni;
- 2) rozpoczęcie relacji seksualnej z zawodnikiem;
- 3) komentowanie tego, jak jest „dobrze rozwinięta” fizycznie dziewczynka grająca w piłkę nożną;
- 4) wymaganie od dziecka kontaktu fizycznego wykraczającego poza potrzeby gry, twierdząc, że służy to dobru zawodnika.

12.1.3. Przemoc emocjonalna, psychiczna lub werbalna

Przemoc emocjonalna ma miejsce, gdy osoba dorosła nieustannie krytykuje dziecko, grozi mu lub je wyklucza z pewnych aktywności, obniżając jego poczucie wartości. Trener czy opiekun to osoby znaczące w życiu dziecka, będące dla niego autorytetem sportowym i wzorem zachowania. Konstruktwna krytyka nie jest zabroniona. Konstruktwna krytyka jest ważna dla nauki, rozwoju i doskonalenia dzieci. Podobnie, żarty i śmiech pomagają tworzyć więzi między ludźmi i poczucie wspólnoty. Różnica pomiędzy przemocą psychiczną, a krytyką polega na tym, iż w przemocy psychicznej wykorzystywanie emocjonalne idzie za daleko. Krytyka przestaje być motywująca, a żarty nie są śmieszne. Przemoc emocjonalna może ranić i powodować szkody, podobnie jak przemoc fizyczna.

Przykłady w piłce nożnej:

- 1) krzyczenie na dziecko i używanie języka agresywnego, ironicznego lub poniżającego w szczególności w sytuacjach niepowodzenia sportowego;
- 2) naśmiewanie się z dziecka i zachęcanie do tego innych zawodników;
- 3) faworyzowanie w zespole, tak że niektóre dzieci czują się wykluczone;
- 4) karanie nadmiernym wysiłkiem fizycznym.

12.1.4. Zaniedbanie

Zaniedbanie ma miejsce, gdy dorosły nie zapewnia wystarczającego wsparcia emocjonalnego lub umyślnie i konsekwentnie nie zwraca uwagi na dziecko. Zaniedbanie występuje również wtedy, gdy nie zapewnia się dziecku realizacji podstawowych potrzeb, np. nie otrzymuje wystarczającej ilości jedzenia, ubrania, opieki medycznej lub nadzoru.

Przykłady w piłce nożnej:

- 1) brak wiedzy opiekunów, gdzie znajdują się dzieci podczas obozów piłkarskich lub meczów wyjazdowych;
- 2) niezapewnienie napojów lub niepozwalanie dzieciom na zaspokojenie pragnienia podczas treningu;
- 3) w celu dojazdu dzieci na rozgrywki, korzystanie z transportu, który nie spełnia wymogów bezpieczeństwa.

12.1.5. Prześladowanie

Chociaż znęcanie się zwykle uważa się za akt dorosłego wobec dziecka, nadużycia mogą pochodzić także od rówieśników. Przemoc dziecka wobec innego dziecka często jest nazywana prześladowaniem. Prześladowanie może przybierać różne formy. Obejmuje działania fizyczne, takie jak uderzanie, uszkodzenia lub kradzież mienia, aktywność online - obraźliwe wiadomości, komentarze, posty lub zdjęcia zamieszczane w mediach społecznościowych, akty słowne, takie jak przezywanie. Prześladowanie może być oparte na kryterium płci, pochodzenia etnicznego, seksualności, niepełnosprawności lub poziomie umiejętności sportowych.

Dorośli czasami lekceważą prześladowanie, myśląc, że przynosi mniej doniosłe skutki, ponieważ występuje między dziećmi. Jednak prześladowanie może powodować znaczne szkody. Z tego powodu ważne jest, aby tworzyć atmosferę, w której wszyscy wiedzą, że prześladowanie nie jest i nie będzie tolerowane i należy na nie reagować, gdy tylko się rozpocznie.

Inne formy nadużyć, takie jak dyskryminacja, wykorzystywanie i przemoc, znęcanie się dorosłych nad dziećmi, jak i dzieci wzajemnie nad sobą, mimo pewnych odrębności, należą do głównych kategorii nadużyć.

12.2. Nadużycia w piłce nożnej

Samo wyodrębnienie form nadużyć nie pozwoli w pełni na identyfikację ryzyka naruszenia bezpieczeństwa dzieci. Konieczne jest przedstawienie okoliczności, w których podczas zajęć piłki nożnej może dojść do naruszeń, wyjaśnienie, jak takie naruszenia mogą wyglądać w poszczególnych sytuacjach, aby prawidłowo zlokalizować źródło zagrożenia.

12.2.1. Kontuzje

Niemal każdy sport wiąże się z pewnym ryzykiem kontuzji. Natomiast presja wywierana na dziecku może przyczynić się do wystąpienia uszkodzeń lub ich rozległości, gdy wykonuje to, co nie jest rozsądne lub właściwe ze względu na wiek i umiejętności. Także zachęcanie dzieci do gry w przypadku kontuzji jest zachowaniem, które nie powinno być akceptowane przez trenerów i środowisko piłkarskie.

12.2.2. Nacisk na wygraną

Wygrywanie jest ważną częścią piłki nożnej. Jednak wywieranie presji w celu osiągnięcia korzystnych wyników za wszelką cenę, może wywoływać szkody zarówno psychiczne, jak i fizyczne. Czasami presja osiągania wyników pochodzi od dorosłych, ale może mieć źródło w ambicjach dziecka lub jego rówieśników. W przypadku dzieci, wydajność nigdy nie powinna odbywać się kosztem radości ze sportu i rozwoju.

12.2.3. Kontakty fizyczne

Niektóre okoliczności, takie jak przebieranie się w szatniach, kąpiel po treningu lub meczu, bliski kontakt podczas zabiegów fizjoterapeutycznych, zwiększają ryzyko wystąpienia naruszeń. Takie warunki mogą stworzyć możliwości osobom, które chcą seksualnie wykorzystać dziecko. Należy wyważyć poszanowanie prywatności dzieci oraz ich bezpieczeństwo. Jeżeli konieczna jest indywidualna opieka fizjoterapeuty, wskazana jest obecność drugiej osoby dorosłej, np. lekarza, innego członka sztabu medycznego, członka sztabu trenerskiego (zasada czterech oczu). Wszelkie zabiegi fizjoterapeutyczne powinny odbywać się w otwartym pomieszczeniu. W takich sytuacjach dorosły nigdy nie powinien zostawać sam z dzieckiem ani nawet sam w obecności innego dziecka, z uwagi na bezpieczeństwo dzieci, ale także własne, gdyż dzieciom zdarza się konfabulować lub źle ocenić sytuację.

12.2.4. Mecze wyjazdowe, obozy piłkarskie lub inne aktywności z dala od domu z zapewnieniem noclegu

Wyjazdy z zapewnieniem noclegu np. mecze wyjazdowe lub obozy treningowe, mogą być okazją dla tych, którzy chcą wyrządzić krzywdę seksualną dzieciom. Zawsze musi być wystarczająco dużo dorosłych, aby zapewnić odpowiedni nadzór. Przy pracy z dziećmi zawsze powinny być obecne co najmniej dwie osoby dorosłe, aby uniknąć zaginięcia lub pozostawienia dzieci w niebezpiecznych sytuacjach. Innym czynnikiem, który należy wziąć pod uwagę, jest to, czy środki transportu są bezpieczne, a miejsce noclegu położone w bezpiecznej okolicy.

12.2.5. Bliskie relacje

Relacje między dzieckiem, a jego trenerem, koordynatorem, opiekunem lub innymi osobami z klubu, takimi jak fizjoterapeuci, są ważne i mogą być korzystne. Wiele dzieci rozwija bliskie i pełne zaufania relacje, szczególnie ze swoim trenerem, który odgrywać może znaczącą rolę w ich życiu, zwłaszcza jeśli nie mają dobrych kontaktów z innymi dorosłymi.

Jednak te bliskie relacje mogą również być przyczyną wyrządzenia dzieciom krzywdy. Dziecko może chcieć spełnić zalecenia lub życzenia dorosłego. Dziecko może obawiać się sprzeciwu wobec dorosłego, który jest osobą zaufania i władzy o niekwestionowanym do tej pory autorytecie. Dbanie o bezpieczeństwo dzieci w piłce nożnej oznacza, że wszyscy powinni być zaangażowani – dzieci, trenerzy, opiekunowie i rodzice, oraz ważne jest to, aby wszyscy zostali objęci tymi samymi standardami zachowania i postępowania.

12.2.6. Dynamika wewnątrz zespołu

Bycie częścią zespołu, klubu, drużyny, szkoły piłkarskiej i związane z tym poczucie przynależności może być bardzo korzystne dla poczucia własnej wartości przez dzieci. „Duch zespołu” ma kluczowe znaczenie dla rozwoju dziecka. Atmosfera jest tworzona przez zawodników, ale trener ma na nią duży wpływ. Na przykład, jeśli trener swoim zachowaniem pokazuje, że wszystkich należy szanować, a szykanowanie nie jest tolerowane, atmosfera zespołu jest znacznie bardziej przyjazna i pozytywna. I odwrotnie, jeśli trener pokaże, że ceni sobie bardziej wygraną niż poziom gry i zachowania piłkarzy, zawodnicy mogą zacząć się obwiniać, a także wyłączać z gry dzieci, które ich zdaniem zawodzą, nie osiągając wymaganych rezultatów sportowych.

Atmosfera wewnątrz zespołu może wzbudzać poczucie u dzieci, że nie pasują do zespołu, być może z powodu ich pochodzenia lub innych cech je wyróżniających.

Hierarchia w zespole/drużynie powstaje, gdy starsze lub silniejsze dzieci będą miały wpływ na inne. Może to przynosić pozytywne skutki, gdy starsi zawodnicy są wzorcami dobrych zachowań, ale także prowadzić do negatywnych konsekwencji, w przypadku gdy dzieci będą tolerować prześladowanie, aby zyskać akceptację starszych kolegów z zespołu.

12.3. Rozpoznawanie nadużyć

Rozpoznanie nadużycia nie zawsze jest łatwe. Czasami o nadużyciu donoszą naoczni świadkowie lub jest ono ujawniane np. przez inne dziecko lub dorosłego. Często pojawiają się wskazówki w postaci wątpliwych zachowań. Nie wolno lekceważyć takich doniesień lub znaków, należy je weryfikować i monitorować.

Nie należy bagatelizować znaków, które wysła dziecko, na przykład, gdy dziecko:

- 1) ma niewyjaśnione obrażenia fizyczne, w tym siniaki i rany, takie jak oparzenia papierosem, blizny po samookaleczeniu lub ból podczas chodzenia;
- 2) cierpi na niewyjaśnione i często powracające choroby np. zaburzenia żołądkowe, trudności z jedzeniem;
- 3) nagle zmienia zachowanie lub nastrój, np. staje się agresywne, wycofane lub nieśmiałe;
- 4) unika pewnych sytuacji lub osób;
- 5) staje się bardzo skryte np. przestaje dzielić się tym, co dzieje się w jego życiu lub nagle milknie, kiedy pojawiają się dorośli;
- 6) stale mówi o sobie źle, np. że jest bezwartościowe lub bezużyteczne;
- 7) wydaje się być odizolowane lub nie integruje się z innymi w zespole;
- 8) mówi, że ono lub jego koledzy z drużyny są wykorzystywani lub krzywdzeni.

Nie należy bagatelizować znaków w zachowaniu dorosłych, np. trenera lub opiekuna, które to zachowania zostaną zaobserwowane lub zasłyszane. Zwróćmy szczególną uwagę, gdy trener lub opiekun:

- 1) wyróżnia jedno lub więcej dzieci, zarówno faworyzując, jak i karząc;
- 2) dąży do osiągnięcia wyniku, nie zważając na to, czy dziecko jest szczęśliwe i ma dobre samopoczucie;
- 3) wyraża się negatywnie i krytycznie wobec dziecka;
- 4) używa nieodpowiedniego języka, np. omawia wygląd fizyczny dziecka w sposób seksualny;
- 5) używa wulgaryzmów w obecności dzieci;
- 6) nie troszczy się o dzieci, co robią lub gdzie przebywają;
- 7) nie postępuje zgodnie z wytycznymi i kodeksami postępowania, m.in. kodeksem dla trenerów, opiekunów, wolontariuszy i innych osób pracujących z dziećmi.

Dzieci maltretowane często doświadczają więcej niż jednego rodzaju przemocy. Przemoc ma zazwyczaj miejsce przez dłuższy czas i nie jest pojedynczym, odosobnionym zdarzeniem. Coraz częściej do znęcania się może dojść w sieci. Dzieci, które są maltretowane, mogą sugerować że są krzywdzone, a czasami ujawniać to bezpośrednio. Nie możemy lekceważyć bezpośredniego ujawnienia.

Podstawy do obaw o nadużycie mogą istnieć gdy:

1. Otrzymamy relację od osoby, która widziała wykorzystywane dziecko.

2. Zaobserwujemy lub otrzymamy dowody, takie jak niewyjaśnione obrażenia fizyczne lub zachowanie, które może być konsekwencją nadużycia, np. dziecko jest wycofane i bardzo spokojne, kiedy zazwyczaj takie nie jest.
3. Dziecko wskaże (lub ujawni), że było maltretowane. Pamiętajmy, że dzieci rzadko mówią o tym, że są maltretowane i często nie wiedzą, co zrobić lub gdzie udać się po pomoc.

Dzieciom bardzo trudno jest mówić o możliwym nadużyciu, dlatego należy być czujnym w wychwytywaniu oznak.

Zazwyczaj wyróżnia się trzy etapy identyfikacji wykorzystywania dzieci:

1. początkowe kwestionowanie możliwości;
2. zwrócenie uwagi na oznaki wykorzystywania; oraz
3. zgłaszanie nadużycia.

Rozważanie możliwości

Możliwość znęcania się nad dzieckiem powinna być rozważona, jeśli wydaje się, że dziecko doznało podejrzanego urazu, którego nie można wytłumaczyć. Należy to również rozważyć, jeśli dziecko wydaje się być strapione bez wyraźnego powodu lub wykazuje uporczywe problemy behawioralne, których nie miało wcześniej. Możliwość wykorzystania dziecka powinna również być brana pod uwagę, jeśli dziecko wykazuje niezwykle lub lękowe reakcje na pewne osoby, takie jak trener lub lekarz drużyny albo jego rodzice czy opiekunowie.

Zwracanie uwagi na oznaki znęcania się

Oznaki wykorzystywania mogą być fizyczne, behawioralne lub rozwojowe. Poniżej znajduje się lista niektórych wskaźników znęcania się, ale nie jest ona wyczerpująca.

NADUŻYCIA FIZYCZNE	
<p>Wskaźniki fizyczne</p> <p>Zadrapania Ślady ugryzień lub siniaki Oparzenia, np. papierosowe Nieleczone urazy Złamane kości</p>	<p>Wskaźniki behawioralne</p> <p>Tendencje do samookaleczania Ciągłe próby ucieczki Agresja lub wycofanie Strach przed powrotem do domu Nieuzasadniony strach przed dorosłymi</p>
NADUŻYCIA EMOCJONALNE	
<p>Wskaźniki fizyczne</p> <p>Nagle zaburzenia mowy Moczenie i brudzenie łóżka Oznaki samookaleczenia Słabe relacje z rówieśnikami</p>	<p>Wskaźniki behawioralne</p> <p>Zachowanie wymagające uwagi Kotłowanie, ssanie kciuka Strach przed zmianami Chroniczna ucieczka</p>
ZANIEDBYWANIE	
<p>Wskaźniki fizyczne</p> <p>Ciągły głód Narażenie na niebezpieczeństwo, brak nadzoru Nieodpowiednie/niewłaściwe ubranie Niedostateczna higiena Nieleczone choroby</p>	<p>Wskaźniki behawioralne</p> <p>Zmęczenie, bezradność Słabe relacje z rówieśnikami Niskie poczucie własnej wartości Kompulsywne kradzieże, żebranie</p>
NADUŻYCIA SEKSUALNE	
<p>Wskaźniki fizyczne</p> <p>Dziecko może skarżyć się na bolesność, ból lub krwawienie w swoich "częściach intymnych" Ból przy oddawaniu moczu</p>	<p>Wskaźniki behawioralne</p> <p>Depresja Nieodpowiedni język i/lub wiedza seksualna nieadekwatna do wieku</p>

<p>Trudności w chodzeniu lub siedzeniu Anoreksja/bulimia Nadużywanie substancji/narkotyków</p>	<p>Składanie propozycji seksualnych dorosłym lub innym dzieciom Niska samoocena Strach przed ciemnością Niechęć do zbliżania się do kogokolwiek</p>
--	---

PAMIĘTAJ: Twoim obowiązkiem nie jest decydowanie o tym, czy doszło do złej praktyki lub nadużycia. Twoim obowiązkiem jest zgłaszanie wszelkich obaw i podejrzeń do koordynatora ds. bezpieczeństwa, zarządu organizacji lub do odpowiednich służb.

Co należy zrobić, jeśli dziecko ujawnia informacje bezpośrednio?

Informacje ujawniane przez dzieci należy zawsze traktować poważnie. Co najważniejsze, należy natychmiast skontaktować się z odpowiednimi instytucjami, jeśli dziecko jest w bezpośrednim niebezpieczeństwie.

Jeśli dziecko sugeruje, że chce powiedzieć „sekrety” lub ujawnić informacje, które sugerują, że jest zagrożone lub było wykorzystywane, ważne jest, aby:

1. zachować spokój i nie okazywać szoku lub niedowierzania;
2. uważnie słuchać, co mówi, oraz zaoferować pocieszające wypowiedzi, zwłaszcza gdy dziecko ujawnia nadużycie seksualne, na przykład: "Przykro mi, że to się stało", "To nie twoja wina".
3. nie zadawać szczegółowych, dociekliwych lub prowadzących pytań;
4. powiedzieć dziecku, że potraktuje się to, co zostało powiedziane poważnie;
5. wyjaśnić, co zamierzasz zrobić (w zależności od wieku dziecka może to być pytanie o rodzaj pomocy i z czym zaangażowaniem dziecko czułoby się komfortowo);
6. powiedzieć dziecku, że nie można utrzymać tego w tajemnicy, ale informacje będą przekazane dalej tylko po to, aby zapewnić mu bezpieczeństwo.

NIGDY:

1. nie zadawaj pytań, z wyjątkiem pytań o wyjaśnienia;
2. nie składaj obietnic dotyczących poufności, których nie możesz dotrzymać;
3. nie zakładaj, że ktoś inny podejmie niezbędne działania;
4. nie lekceważ, nie wykazuj skrajnych reakcji, np. złość, szok, przerażenie itp;
5. nie wyciągaj pochopnych wniosków, nie spekuluj, nie oskarżaj kogokolwiek; nie wydawaj osądów na temat domniemanego sprawcy;
6. nie próbuj badać ujawnionej sytuacji we własnym zakresie.

PAMIĘTAJ!

**Nie do Ciebie należy decyzja, czy doszło do nadużycia.
TWOIM OBOWIĄZKIEM JEST ZGŁOSZENIE TEGO FAKTU.**

Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia:

Jest to proces wymagający szczególnej uwagi i wrażliwości, a jego głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa i dobrostanu dziecka. Oto kluczowe elementy, które należy wziąć pod uwagę:

- 1. Szybka i Wrażliwa Reakcja:** Po ujawnieniu krzywdzenia, konieczna jest natychmiastowa i empatyczna reakcja. Ważne jest, aby dziecko poczuło się bezpiecznie i wiedziało, że jest słuchane i brane poważnie.
- 2. Ocena Sytuacji:** Przeprowadzenie szczegółowej oceny sytuacji, w tym okoliczności krzywdzenia, potrzeb dziecka i dostępnych zasobów wsparcia. Ocena ta powinna być przeprowadzona przez wykwalifikowanych specjalistów, niezależnie od procedury zgłoszenia nadużycia do uprawnionych organów i wyjaśnienia sytuacji wewnątrz organizacji.
- 3. Zaangażowanie Specjalistów:** W procesie wsparcia powinny uczestniczyć różne osoby, takie jak psychologowie, pracownicy socjalni, doradcy, a w razie potrzeby także prawnicy lub lekarze.
- 4. Tworzenie Indywidualnego Planu Wsparcia:** Opracowanie planu wsparcia dostosowanego do indywidualnych potrzeb małoletniego, z uwzględnieniem jego wieku, doświadczeń, sytuacji rodzinnej i stanu zdrowia.
- 5. Zapewnienie Bezpieczeństwa:** Priorytetem jest zapewnienie bezpiecznego środowiska dla małoletniego w ramach naszej organizacji ale również poza nią, w co powinni być zaangażowani rodzice, opiekunowie, szkoła, o ile do nadużycia nie doszło z ich udziałem.
- 6. Wsparcie Psychologiczne i Emocjonalne:** Zapewnienie dostępu do terapii i wsparcia emocjonalnego, aby pomóc dziecku uporać się z traumą i jej skutkami.
- 7. Zaangażowanie Rodziny i Opiekunów:** Włączenie do planu wsparcia rodziny i opiekunów dziecka, o ile jest to możliwe i bezpieczne. Rodzina może potrzebować wsparcia w zrozumieniu sytuacji i w odpowiednim reagowaniu na potrzeby dziecka.
- 8. Edukacja i Informacja:** Edukowanie małoletniego i jego opiekunów na temat praw dziecka, dostępnych ścieżek wsparcia, a także sposobów radzenia sobie ze skutkami krzywdzenia.
- 9. Monitorowanie i Ocena Postępów:** Regularna ocena postępów w realizacji planu wsparcia, z możliwością jego dostosowania w miarę zmiany potrzeb i okoliczności.
- 10. Prywatność i Poufność:** Ochrona prywatności małoletniego i zapewnienie poufności wszystkich informacji związanych z sytuacją.

Pamiętaj, że każdy przypadek krzywdzenia jest unikalny, a plan wsparcia musi być dostosowany do indywidualnej sytuacji dziecka. Ważne jest, aby w całym procesie priorytetem były dobrostan i potrzeby małoletniego.

13. ZASADY OGÓLNE WSPÓŁPRACY Z WŁAŚCIWYMI ORGANAMI I INSTYTUCJAMI

Współpraca interdyscyplinarna w przeciwdziałaniu nadużyciom wobec dziecka może zapewnić realną pomoc krzywdzonemu dziecku i poprawę sposobów udzielania pomocy. **Obowiązek ochrony dzieci przed wszelkimi nadużyciami spoczywa na dorosłych, a w szczególności na rodzinie, środowisku sąsiedzkim, pracownikach pomocy społecznej, systemie edukacji i ochrony zdrowia, funkcjonariuszach policji i straży miejskiej, prokuratury i sądownictwa. System ochrony dziecka przed krzywdzeniem jest**

wtedy skuteczny, gdy razem działają w nim wszystkie osoby w ramach swoich kompetencji.

W tym celu Polityka Bezpieczeństwa Dzieci Kujawsko - Pomorskiego ZPN zawiera zestaw narzędzi oraz określone procedury działania w przypadku nadużyć wobec dzieci w piłce nożnej, a także poza piłką nożną. Zgłoszenie obaw lub zaistniałych incydentów, a następnie współpraca z innymi podmiotami umożliwia spojrzenie na sytuację z różnych perspektyw i powzięcie odpowiednich środków następczych.

Należy pamiętać, że pomoc nie kończy się w momencie zawiadomienia odpowiednich organów. Postępowania sądowe zarówno karne, jak i cywilne mogą zakończyć się orzeczeniami sądów w zakresie ukarania sprawców oraz uregulowania sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka. Rodzina może zostać objęta dozorem kuratora. Krzywdzący dziecko rodzic może zostać skazany na karę pozbawienia lub ograniczenia wolności, może też zostać orzeczony zakaz bezpośredniego kontaktu z dzieckiem.

Na sprawcę przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, np. trenera lub opiekuna oraz przestępstwa z użyciem przemocy przeciwko osobie najbliższej mogą zostać nałożone środki karne, przykładowo w postaci zakazu prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, edukacją małoletnich lub opieką nad nimi, czy obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakaz kontaktowania się z określonymi osobami.

13.1. Rola policji w sytuacji nadużyć wobec dziecka

Do zadań policji, zgodnie z ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji, należy ochrona życia i zdrowia ludzi, organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi. Policja ma obowiązek reagowania w sytuacji zagrożenia życia, zdrowia i bezpieczeństwa dzieci oraz stwierdzenia przestępstwa wobec dziecka. W tym celu policja m.in. wszczyna procedurę Niebieskiej Karty, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów oraz Wytycznymi i Wyjaśnieniami Komendanta Głównego Policji oraz interweniuje w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego, w związku z przemocą w rodzinie.

13.2. Rola prokuratury w sytuacji nadużyć wobec dziecka

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przewiduje zadania dla prokuratury, a wśród nich współpracę z podmiotami, które są elementami systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Prokurator rejonowy może wydelegować prokuratora do współpracy z organami administracji samorządowej, do uczestnictwa w zespole interdyscyplinarnym czy też pracy w grupach roboczych. Ponadto prokuratura jest podstawowym organem prowadzącym postępowanie przygotowawcze (tj. postępowanie karne na etapie przed skierowaniem aktu oskarżenia do sądu). Niektóre sprawy przekazywane są do prowadzenia policji decyzją prokuratora.

13.3. Placówki oświatowe w sytuacji nadużyć wobec dziecka

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkołę do wspomagania wychowawczej roli rodziny, oraz do zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka przed krzywdzeniem jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny mają możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, jest ofiarą przemocy

lub przestępstwa, szkoła powinna powziąć kroki wynikające z ustawy. Obowiązki w tym zakresie ciążyą na nauczycielach, wychowawcy klasy, pedagogu i dyrektorze szkoły.

13.4. Pomoc społeczna w sytuacji nadużyć wobec dziecka

Jednym z ustawowych zadań pomocy społecznej jest opieka nad dzieckiem i rodziną. W zakresie pomocy ustawa nakłada szereg obowiązków na pracowników pomocy społecznej. Powinni oni wspierać rodziny mające trudności w wypełnianiu przez nich zadań jako rodziny np. w formie poradnictwa rodzinnego. Realizując prawo dziecka do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, pracownik pomocy społecznej mający podejrzenie krzywdzenia dziecka przeprowadza m.in. rodzinny wywiad środowiskowy, sporządza notatkę służbową, w razie stwierdzenia przemocy w rodzinie wypełnia formularz „Pomoc społeczna– Niebieska Karta”. Po stwierdzeniu przemocy wobec dziecka składa wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego i nieletnich lub zawiadamia stosowne organy o możliwości popełnienia przestępstwa. Pracownik socjalny (jeden z zawodów pracujących w ośrodkach pomocy społecznej) w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka w związku z przemocą domową ma również prawo odebrać je z rodziny, w której do przemocy dochodzi.

14. ZGŁASZANIE NARUSZEŃ I DZIAŁANIA NASTĘPCZE

14.1. Prawny obowiązek powiadomienia o przemocy stosowanej wobec dziecka

- 1) Kodeks postępowania karnego w art. 304 § 1 określa, że każdy kto dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub policję. Mimo, że za niezgłoszenie podejrzenia popełnienia przestępstwa nie grozi żadna kara, za wyjątkiem wyraźnie prawem przewidzianych szczególnych sytuacji, jest to moralny obowiązek każdego praworządneho człowieka.
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 12 ust. 1 określa, że osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej, niezwłocznie zawiadamiają o tym policję lub prokuratora. Natomiast zgodnie z ust. 2, osoby będące świadkami przemocy domowej powinny zawiadomić o tym policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
- 3) Wszystkie instytucje publiczne i organizacje pozarządowe oraz społeczne, w których odbywa się edukacja, szeroko rozumiana opieka nad dziećmi, a także jednostki zapewniające porządek publiczny, bezpieczeństwo i ochronę zdrowia oraz życia mieszkańców powinny tworzyć system ochrony praw dzieci, a w razie wykrycia aktów krzywdzenia dzieci skutecznie przeprowadzić odpowiednie działania. Obowiązek współpracy określa art. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- 4) Przyjęte przez Radę Ministrów na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, rozporządzenie z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” określa sposób postępowania wobec przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci.
- 5) Wypracowane schematy postępowania interwencyjnego służb, szczególnie odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa dziecka, zwiększają gwarancje ochrony praw dzieci, wyculenie na każdy nieprawidłowy sygnał płynący od dziecka lub wynikający z obserwacji. Pracownicy policji, służb miejskich tj. pomocy społecznej, ochrony zdrowia,

edukacji i wszystkich placówek działających na rzecz dzieci ściśle ze sobą współpracują, stosują wypracowane schematy działań służące ochronie dobra i bezpiecznego rozwoju dziecka.

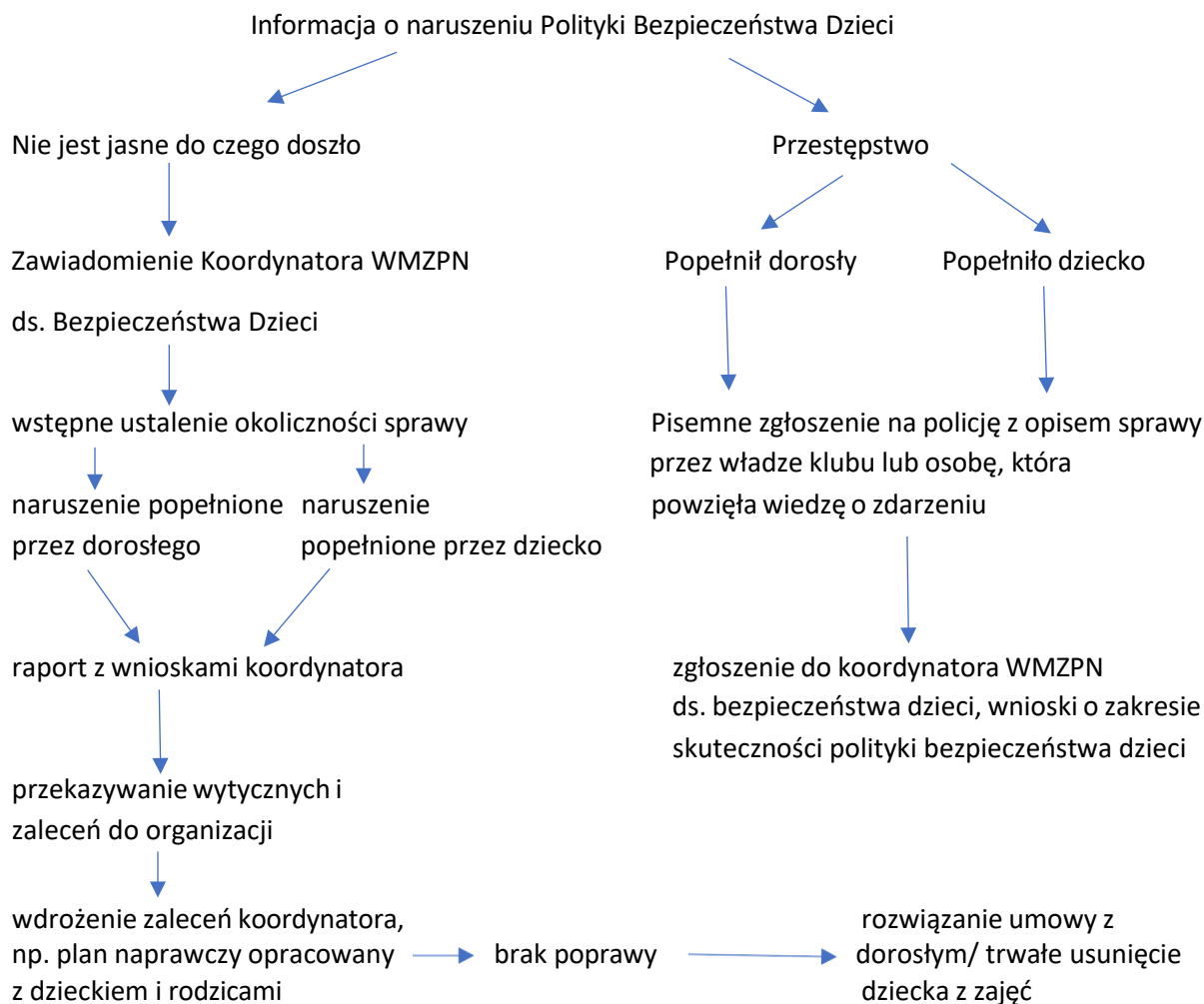
- 6) **Tworzony przez PBD Kujawsko - Pomorskiego ZPN system ochrony dzieci rozumiany jest jako połączenie działań klubów, związków sportowych i osób fizycznych pracujących z dziećmi, przy współpracy z organizacjami działającym na podstawie obowiązujących przepisów prawa w sferze ochrony dzieci przed różnymi formami krzywdzenia i zaniedbywania. Zobowiązuje się członków Kujawsko - Pomorskiego ZPN oraz rekomenduje się innym podmiotom piłkarskim pracującym z dziećmi opracowanie i wdrażanie wewnętrznych procedur w tym zakresie. Podejmowanie czynności zgodnie z procedurami zapewni poczucie bezpieczeństwa osobie interweniującej, a konsekwentne stosowanie procedur zapewni bezpieczeństwo dzieciom i ułatwi podejmowanie właściwych działań.**
- 7) Jeśli trener lub rodzic jest świadkiem krzywdzenia dziecka lub podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone ma obowiązek powiadomić o tym: pomoc społeczną, policję lub szkołę w celu podjęcia przez te instytucje działań w ramach swoich obowiązków służbowych. Szczególną czujność należy zachować w sytuacji, gdy dziecko nie jest objęte opieką i wsparciem żadnych instytucji. Jest to dziecko, które może być pozostawione samo sobie i problem jego krzywdzenia może zostać niezauważony. Składając zawiadomienie (telefonicznie, pisemnie, ustnie, mailowo) uruchamia się procedury chroniące dziecko. **Złożenie zawiadomienia nie wymaga zgody rodziców lub opiekunów krzywdzonego dziecka. Lepiej powiadomić służby „na wyrost”, niż zaniechać działań i dopuścić do ewentualnej tragedii.**
- 8) Polityka Bezpieczeństwa Dzieci zaleca stosowanie opracowanego wzoru formularza zgłoszeniowego w razie wystąpienia incydentu lub obawy w związku z bezpieczeństwem dzieci, załącznik nr. 16. W przypadku skorzystania z takiego formularza, należy wypełniony wysłać lub złożyć do kierownictwa - organizatora aktywności związanych z grą dzieci w piłkę nożną i koordynatora Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci.
- 9) Innym zalecanym do stosowania narzędziem opracowanym i umieszczonym w Polityce jest wzór formularza przyjęcia zgłoszenia i plan działań następczych, załącznik nr. 17. Taki formularz powinna wypełnić osoba przyjmująca zgłoszenie incydentu pozostającego w związku z bezpieczeństwem dzieci i przekazać do kierownictwa - organizatora aktywności związanych z grą dzieci w piłkę nożną i koordynatora Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci.

14.2. OSOBY I ORGANIZACJE KONTAKTOWE:

1. Kujawsko - Pomorski ZPN – Koordynator Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci: ochronadzieci@kpzpn.pl
2. Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka- telefon: 0 800 12 12 12 (numer bezpłatny).
3. Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży prowadzony przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę – telefon: 116 111 – numer bezpłatny.
4. Telefon dla rodziców, nauczycieli i innych profesjonalistów pracujących z dziećmi oferujących poradnictwo prawne i psychologiczne w zakresie interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka, a także pomocy psychologicznej dziecku przeżywającym trudności prowadzony przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę 800 100 100 (numer bezpłatny).
5. Komitet Ochrony Praw Dziecka - telefon: 22 626 94 19

6. Najbliższy ośrodek pomocy społecznej
7. Policja – telefon: 997
8. Numer alarmowy: 112

15. PROCEDURA ZGŁOSZENIA NADUŻYCIA DOKONANEGO PRZEZ DZIECKO LUB DOROSŁEGO WEWNĄTRZ ORGANIZACJI

15.1. Procedury interwencji w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dziecka (środowisko wewnętrzne)

1. W przypadku powzięcia podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone lub zgłoszenia takiej okoliczności przez dziecko lub opiekuna dziecka, każdy ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji zarządowi organizacji lub koordynatorowi ds. bezpieczeństwa dzieci, jeżeli został powołany. Notatka może mieć formę pisemną lub mailową. Notatka powinna zostać przekazana Koordynatorowi Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci.
2. Interwencja prowadzona jest przez koordynatora ds. bezpieczeństwa dzieci we współpracy z zarządem organizacji. Rekomendowane jest wyznaczenie koordynatora ds.

bezpieczeństwa dzieci w organizacji. W przypadku wyznaczenia takiej osoby jej dane (imię, nazwisko, email, telefon) zostaną podane do wiadomości personelu, dzieci i opiekunów.

3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji lub zarządu organizacji, wówczas interwencja prowadzona jest przez Koordynatora Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci.
4. Do udziału w interwencji można doprosić specjalistów, w szczególności psychologów i pedagogów, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z dzieckiem, o ile ich obecność będzie służyła ochronie najlepszego interesu dziecka.
5. Zarząd organizacji informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja, sąd rodzinno-opiekuńczy, najbliższy ośrodek pomocy społecznej).
6. Po poinformowaniu opiekunów zgodnie z punktem poprzedzającym, zarząd organizacji składa zawiadomienie o podejrzeniu krzywdzenia dziecka do instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym, ewentualnie zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji, wnioski o wgląd w sytuację dziecka do ośrodka pomocy społecznej, wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego. Kluczowa jest treść pisma, a nie jego tytuł bądź forma.
7. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr. 17 do niniejszej Polityki. Kartę załącza się do rejestru interwencji prowadzonego przez organizację.
8. Wszyscy pracownicy organizacji i inne osoby, które powzięły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
9. W przypadku gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa dziecka zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.
10. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 999 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje osoba, która pierwsza powzięła informację o zagrożeniu i następnie wypełnia kartę interwencji.

15.1.1. Krzywdzenie ze strony pracownika/współpracownika

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez pracownika/współpracownika organizacji, osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy. O zdarzeniu informuje się Koordynatora Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci, który przekazuje organizacji wytyczne i zalecenia.
2. Wyznaczeni członkowie Zarządu organizacji przeprowadzają rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka. Wyznaczeni członkowie Zarządu organizacji starają się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji (załącznik nr 17).
3. Wyznaczeni członkowie Zarządu organizacji organizują spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze

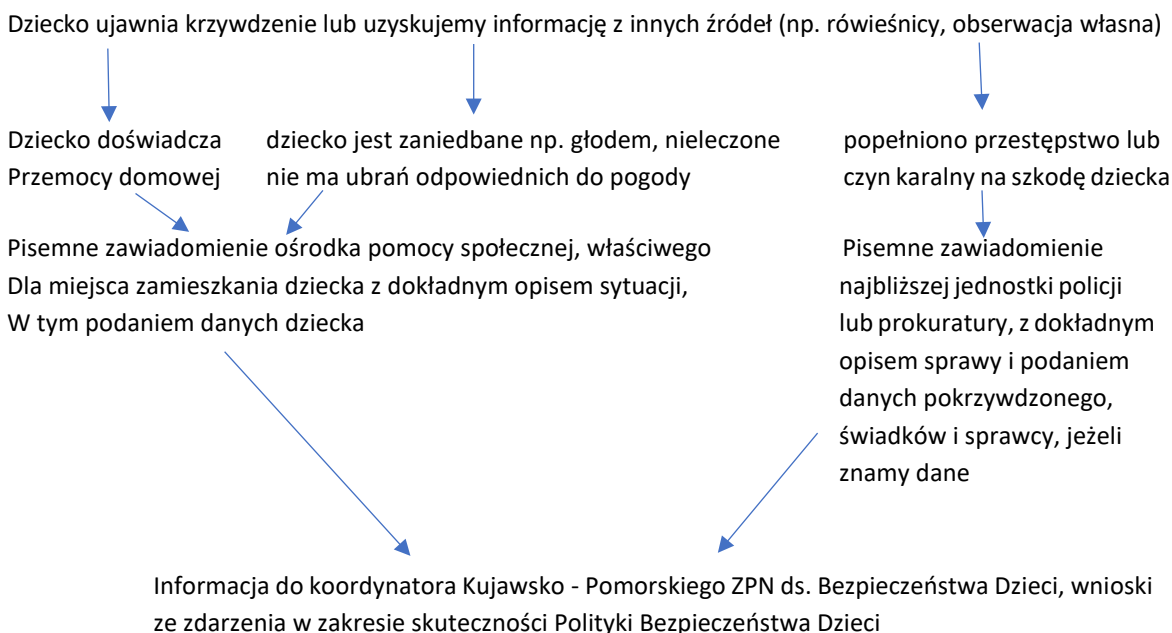
specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb. Notatka ze spotkania powinna zostać przekazana do Koordynatora Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci.

4. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo, zarząd organizacji składa zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa we właściwej miejscowo jednostce policji lub prokuratury.
5. W przypadku, gdy pracownik dopuścił się wobec dziecka innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę, zarząd organizacji powinien zbadać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności wysłuchać pracownika/współpracownika podejrzanego o krzywdzenie, dziecko oraz innych świadków zdarzenia. W sytuacji gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, należy rozważyć rozwiązanie stosunku prawnego z osobą, która dopuściła się krzywdzenia, lub zarekomendować takie rozwiązanie zwierzchnikom tej osoby. Jeżeli osoba, która dopuściła się krzywdzenia, nie jest bezpośrednio zatrudniona przez organizację, lecz przez podmiot trzeci, wówczas należy zarekomendować zakaz wstępu tej osoby na teren organizacji, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z instytucją współpracującą.

15.1.2. Krzywdzenie rówieśnicze

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko przebywające w organizacji (np. na zajęciach grupowych) należy przeprowadzić rozmowę z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie oraz jego opiekunami, a także oddzielnie z dzieckiem poddawany krzywdzeniu i jego opiekunami. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji (załącznik nr 17). Dla dziecka krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne karty interwencji. Informacje o zdarzeniu przekazuje się Koordynatorowi Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci, który przekazuje organizacji wytyczne i zalecenia.
2. Wspólnie z rodzicami/opiekunami dziecka krzywdzącego należy opracować plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań.
3. Z rodzicami/opiekunami dziecka poddawany krzywdzeniu należy opracować plan zapewnienia mu bezpieczeństwa, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia.
4. W trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzanego o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez rodziców/opiekunów, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy podjąć interwencję także w stosunku do tego dziecka.
5. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie. Za złożenie zawiadomień odpowiedzialny jest zarząd organizacji.
6. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Za złożenie zawiadomień odpowiedzialny jest zarząd organizacji.

16. PROCEDURA ZGŁOSZENIA NADUŻYCIA W ŚRODOWISKU ZEWNĘTRZNYM

1. W przypadku powzięcia podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, lub zgłoszenia takiej okoliczności przez dziecko lub inną osobę, każdy ma obowiązek sporządzenia zawiadomienia i przekazania uzyskanej informacji zarządowi organizacji. Zawiadomienie może mieć formę pisemną lub mailową. Wzór zawiadomienia stanowi załącznik numer 16. Zawiadomienie przekazuje się również Koordynatorowi Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci.
2. Interwencja prowadzona jest przez zarząd organizacji, który może wyznaczyć na stałe do tego zadania/zadań inną osobę. Rekomendowane jest wyznaczenie koordynatora ds. bezpieczeństwa dzieci w organizacji. W przypadku wyznaczenia takiej osoby jej dane (imię, nazwisko, email, telefon) zostaną podane do wiadomości personelu, dzieci i opiekunów.
3. W przypadku wyznaczenia innej osoby do prowadzenia interwencji, pod pojęciem „zarządu organizacji” należy rozumieć osobę odpowiedzialną za prowadzenie interwencji.
4. Do udziału w interwencji można doprosić specjalistów, w szczególności psychologów i pedagogów, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach.
5. Zarząd organizacji informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja, sąd rodzinno-opiekuńczy, najbliższy ośrodek pomocy społecznej).
6. Po poinformowaniu opiekunów zgodnie z punktem poprzedzającym, zarząd organizacji składa zawiadomienie o podejrzeniu krzywdzenia dziecka do instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym, ewentualnie zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji, wnioski o wgląd w sytuację dziecka do ośrodka pomocy społecznej, wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego. Kluczowa jest treść pisma, a nie jego tytuł bądź forma.
7. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.

8. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr. 17. Kartę załącza się do rejestru interwencji prowadzonego przez organizację. Kartę interwencji przekazuje się Koordynatorowi Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci.
9. Każdy, kto powziął informacje o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, jest zobowiązany do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
10. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 999 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje osoba, która pierwsza powzięła informację o zagrożeniu i następnie wypełnia kartę interwencji.

16.1.1. Krzywdzenie ze strony rodziców/opiekunów bądź przez inne osoby trzecie

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka ze strony rodziców/opiekunów bądź przez osobę trzecią (obcą, bądź spokrewnioną), wyznaczeni członkowie zarządu organizacji przeprowadzają rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka. wyznaczeni członkowie zarządu organizacji starają się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji (załącznik nr 17). Karta interwencji jest przekazywana Koordynatorowi Kujawsko - Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci.
2. Wyznaczeni członkowie zarządu organizacji organizują spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
3. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo, zarząd organizacji sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
4. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że opiekun dziecka zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej), rodzina stosuje przemoc wobec dziecka (rodzic/inny domownik krzyczy na dziecko, stosuje klapsy lub podobne rodzajowo kary fizyczne), należy poinformować właściwy sąd opiekuńczy, jak i ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie, gdy niespełnianie potrzeb wynika z sytuacji ubóstwa, bądź - w przypadku przemocy i zaniedbania – o konieczności wszczęcia procedury Niebieskiej Karty.
5. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w punktach poprzedzających.

16.1.2. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń.

Dokumentowanie i przechowywanie informacji o ujawnionych lub zgłoszonych incydentach lub zdarzeniach zagrażających dobru małoletniego jest kluczowym elementem w skutecznej polityce ochrony dzieci. Oto zasady i metody, które należy stosować w tym kontekście:

1. Dokładne i Natychmiastowe Dokumentowanie: Wszystkie incydenty powinny być dokumentowane natychmiast po ich ujawnieniu lub zgłoszeniu. Dokumentacja powinna zawierać:

- Dokładny opis zdarzenia, w tym data, czas, miejsce, osoby zaangażowane i świadkowie.
- Opis reakcji podjętej w odpowiedzi na incydent oraz wszelkich podjętych działań naprawczych.
- Wszelkie informacje przekazane organom zewnętrznym (np. policji).

Zgłoszenia będą przechowywane w rejestrze prowadzonym przez Koordynatora Kujawsko – Pomorskiego ZPN ds. bezpieczeństwa dzieci w okresie niezbędnym dla celów ujawniania i prowadzenia stosownych wyjaśnień oraz postępowań w sprawie.

2. Poufność: Informacje dotyczące incydentów muszą być przechowywane w sposób poufny, z dostępem ograniczonym do osób upoważnionych.

3. Zabezpieczenie Danych: Dane powinny być przechowywane w bezpieczny sposób, aby zapobiec nieautoryzowanemu dostępowi, zniszczeniu lub utracie. To może obejmować:

- Używanie zabezpieczonych systemów elektronicznych z odpowiednimi hasłami i szyfrowaniem.
- Przechowywanie kopii papierowych w zamkniętych szafach lub w innych bezpiecznych miejscach.

4. Zgodność z Przepisami o Ochronie Danych: Przechowywanie danych osobowych będzie się odbywało zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie danych, oraz wewnętrznymi regulacjami, jeśli takie zostaną wprowadzone.

5. Okres Przechowywania: Wszystkie dokumenty dotyczące zgłoszeń, w tym informacje, zapisy postępowań, ustaleń i działań naprawczych oraz wszelkie dokumenty papierowe, oraz dokumentacja prowadzona w sposób elektroniczny, w tym w szczególności informacje zawierające dane osobowe potwierdzające przeprowadzone postępowanie w sprawie będą przechowywane w zabezpieczonym archiwum Kujawsko - Pomorskiego ZPN do momentu realizacji celu dla którego zostały zebrane, przy czym maksymalny okres nie może przekroczyć pięciu lat, chyba, że przepisy prawa w tym związane z prowadzonymi postępowaniami wymagają dłuższego okresu przechowywania.

6. Procedury Postępowania i dostępu do Dokumentacji: Dokumentacja dotycząca zgłoszeń może być udostępniana kierownictwu organizacji, zarządom organizacji stowarzyszonych lub innym osobom uprawnionym do przeprowadzania wewnętrznych postępowań wyjaśniających, dyscyplinarnych lub regulaminowych. Dokumentacja może zostać również udostępniana uprawnionym organom zewnętrznym np. Policja, Prokuratura, Sądy w sytuacji prowadzenia odpowiednich postępowań.

7. Szkolenie Personelu: Wszyscy pracownicy i wolontariusze powinni być odpowiednio przeszkoleni w zakresie dokumentowania i przechowywania informacji o incydentach, aby zapewnić, że procedury te są właściwie stosowane.

Poprzez stosowanie tych zasad, organizacje mogą zapewnić, że wszystkie zgłoszenia i incydenty są odpowiednio dokumentowane i przechowywane, co jest kluczowe dla ochrony dobra małoletnich i zapewnienia odpowiedzialności oraz transparentności działań organizacji.

IV. KOMUNIKACJA I EDUKACJA

17. PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI

Posiadanie kompleksowych procedur ochronnych nie wystarczy, aby zapewnić bezpieczeństwo dzieci. Należy stosowne procedury wdrożyć, aby stały się częścią zasad klubu i związku. W celu wprowadzenia reguł w życie, należy informować o działaniach mających za zadanie ochronę dzieci. Obejmuje to szkolenia i warsztaty, aby wszyscy zaangażowani w piłkę nożną znali środki ochronne i zasady aktywności z dziećmi oraz ich znaczenie dla klubu i związku.

Komunikacja i podnoszenie świadomości są ważne zarówno dla osób, które pracują w piłce nożnej jako trenerzy, sędziowie, fizjoterapeuci, wolontariusze, ale także dla dzieci i ich rodziców/opiekunów prawnych. Dzieci i rodzice muszą być świadomi znaczenia działań podejmowanych przez Kujawsko - Pomorski ZPN, lokalne kluby oraz związki na rzecz ochrony dzieci, aby mieć pewność, że kwestia jest traktowana poważnie. Dzieci i rodzice muszą również wiedzieć, kiedy i gdzie zgłaszać swoje obawy.

17.1. Szkolenia, kursy i warsztaty z zakresu bezpieczeństwa i ochrony dzieci

Przyjęcie PBD Kujawsko - Pomorskiego ZPN oraz wprowadzanie procedur i środków zapobiegawczych w celu uniknięcia incydentów nie wystarczy, aby zapewnić, że ochrona jest skuteczna. Podobnie opracowanie planu działania w odpowiedzi na incydent nadużycia nie spełni swojej roli, jeśli nikt nie wie, jak rozpoznać nadużycie lub jak zgłosić swoje obawy.

Aby wprowadzić w życie ochronę dziecka, wszystkie osoby zaangażowane w piłkę nożną muszą mieć świadomość wagi problemu i posiadać niezbędną wiedzę, jak wdrożyć zasady i procedury. Można to osiągnąć na wiele sposobów, np. w formie przewodników, ulotek informacyjnych, plakatów, ale najskuteczniejszą metodą są szkolenia.

Zarówno przed objęciem funkcji trenera lub opiekuna, jak i w czasie ich pełnienia, osoby te powinny uczestniczyć w regularnych szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje nie tylko w zakresie pracy merytorycznej i wiedzy tzw. około treningowej, jak np. prawidłowe żywienie sportowców, ale także z obszaru bezpieczeństwa i ochrony dzieci.

17.1.1.1. Rekomendowane przykładowe szkolenia:

- 1) dla trenerów – obejmujące rozpoznawanie oznak znęcania się, sytuacje szczególnego ryzyka dla dzieci w środowisku piłkarskim oraz sposoby reagowania na obawy związane z ochroną;
- 2) dla wszystkich pracowników i wolontariuszy – sytuacje szczególnego ryzyka dla dzieci zaangażowanych w piłkę nożną oraz sposoby zgłaszania problemów związanych z ochroną;
- 3) dla koordynatorów ds. bezpieczeństwa dzieci – przypadki, w których konieczne jest skierowanie sprawy do zewnętrznych organizacji zajmujących się ochroną dzieci, takich jak służby socjalne lub policja, jak poradzić sobie z sytuacją, gdy dzieci ujawnią, że zostały wykorzystane;
- 4) dla dzieci i rodziców - sytuacje szczególnego ryzyka dla dzieci zaangażowanych w piłkę nożną oraz sposoby zgłaszania problemów związanych z ochroną.

17.1.1.2. Przykładowe tematy z zakresu bezpieczeństwa dzieci

Tematy szkoleń, prezentacji, dedykowanych materiałów szkoleniowych i manuali dla kadr:

- 1) indywidualizacja treningu;

- 2) psychologiczne aspekty treningu dla dzieci;
- 3) komunikacja na linii trener-dziecko; trener-rodzic;
- 4) piłka nożna bez dyskryminacji/faworyzacji;
- 5) nadużycia wobec dzieci trenujących piłkę nożną.

17.1.1.3. Proponowane wytyczne w sprawie szkolenia kadry:

- 1) przed rozpoczęciem jednorazowego projektu w zakresie prowadzenia zajęć z dziećmi, zalecane jest zawsze wstępne szkolenie;
- 2) dla kadr zalecane są cykliczne szkolenia, w tym z zakresu bezpieczeństwa dzieci.

17.1.1.4. Udostępnianie Polityki Bezpieczeństwa Dzieci

Kujawsko - Pomorski ZPN zapewni dedykowaną zakładkę na stronie internetowej, gdzie zamieszczony zostanie dokument PBD, jego aktualizacje, szkolenia i wszelkie materiały z możliwością ich pobrania. Małoletni zostaną poinformowani o PBD przez trenerów, opiekunów i członków sztabów szkoleniowych w trakcie zgrupowań, na których zostanie omówiona PBD i jej znaczenie. PBD będzie prezentowana małoletnim w trakcie akcji szkoleniowych. Przestrzeganie tych zasad zapewni, że wszyscy zainteresowani zostaną odpowiednio poinformowani o standardach, a także zrozumieją ich znaczenie i zasady stosowania w praktyce. W kontekście Polityki Bezpieczeństwa Dzieci Kujawsko - Pomorskiego ZPN, udostępnianie tej polityki rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim jest kluczowym elementem w celu zaznajomienia się z nią i jej stosowania. Oto zasady i sposób, w jaki może się to odbywać:

1. Dostępność i Widoczność Polityki: Polityka Bezpieczeństwa Dzieci powinna być łatwo dostępna i widoczna dla wszystkich zainteresowanych stron. Można to osiągnąć poprzez:

- Umieszczenie polityki na stronie internetowej organizacji w miejscu łatwym do znalezienia.
- Wyeksponowanie polityki w miejscach często odwiedzanych w klubie, organizacji na przykład na tablicach ogłoszeń, szatniach, pomieszczeniach wspólnych.

2. Komunikacja Bezpośrednia: Rodzice, opiekunowie oraz dzieci powinni być bezpośrednio informowani o Polityce oraz jej znaczeniu. Może to obejmować:

- Wysyłanie PBD drogą elektroniczną do rodziców i opiekunów.
- Organizowanie spotkań informacyjnych, na których omawiana jest Polityka.
- Włączanie informacji o Polityce do pakietów powitalnych dla nowych członków klubu, organizacji.

3. Edukacja i Szkolenia: Regularne szkolenia i sesje edukacyjne dla rodziców, opiekunów i dzieci mogą pomóc w zrozumieniu i stosowaniu polityki. Można to zorganizować poprzez:

- Warsztaty edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa dzieci.
- Sesje pytań i odpowiedzi, gdzie rodzice i opiekunowie mogą wyjaśniać swoje wątpliwości.

4. Włączenie do Procesu Rejestracji: Podczas rejestracji dziecka do klubu lub na wydarzenia sportowe, rodzice/opiekunowie powinni być proszeni o zapoznanie się z Polityką Bezpieczeństwa Dzieci i potwierdzenie jej zrozumienia i akceptacji.

5. Dostosowanie Języka: Polityka, jej elementy lub materiały z jej zakresu przeznaczone dla dzieci powinny być napisane językiem zrozumiałym dla dzieci, aby mogły one same zrozumieć jej treść i znaczenie.

6. Aktualizacje i komunikacja: Organizacja powinna regularnie przypominać o Polityce i jej aktualizacjach, utrzymując ciągłą świadomość i zrozumienie jej treści. W przypadku Kujawsko - Pomorskiego ZPN będzie się to odbywało za pośrednictwem strony internetowej i kanałów informacyjnych Związku.

Przez zastosowanie tych metod, Kujawsko - Pomorski ZPN i organizacje stowarzyszone mogą efektywnie komunikować Politykę Bezpieczeństwa Dzieci, zapewniając, że wszyscy zainteresowani są świadomi jej treści i znaczenia oraz rozumieją, jak ją stosować w praktyce.

V. MONITORING I OCENA PROCESU, PROCEDUR I WYTYCZNYCH.

Podejmując działania zapobiegawcze w najbardziej staranny sposób, nie da się przewidzieć wszelkich incydentów i uniknąć wszystkich zdarzeń. Dlatego też, należy wyciągać wnioski ze zgłaszanych problemów, a także reagować na zmiany w środowisku piłkarskim.

PBD Kujawsko - Pomorskiego ZPN zawiera zestaw rekomendowanych narzędzi służących analizie wdrożonych środków, procedur, praktyk ochronnych oraz wprowadzonych standardów, jakim jest m.in. formularz postępów. Tego formularza należy użyć do oceny postępów we wdrażaniu procedur i procesów zabezpieczających. Formularz jest pomocnym narzędziem przy opracowywaniu planu działania w celu poprawy praktyk ochronnych i monitorowania postępów.

W celu mierzenia poziomu efektywności wprowadzanych regulacji zalecane jest regularne wewnętrzne monitorowanie, przeprowadzane przez każdy podmiot lub organizatora aktywności dzieci w piłce nożnej, w trakcie którego obserwuje się jednostki treningowe, omawia wspólnie aspekty, które wymagają poprawy lub odwrotnie – są wzorcowe. Podczas wewnętrznego monitorowania, można dokonać też przeglądu dokumentacji, np. rejestru incydentów i formularzy samooceny. Wynik takiego monitoringu pomoże w zdiagnozowaniu obszarów wymagających poprawy lub dalszego rozwoju.

18. FORMULARZ POSTĘPÓW

Mierzenie sukcesu w ochronie koncentruje się na potrzebie okresowego przeglądu środków ochronnych i postępów w ich wdrażaniu. Formularz postępów, stanowiący załącznik nr 18 do Polityki Bezpieczeństwa Dzieci, wymienia kluczowe kroki do osiągnięcia coraz wyższego poziomu bezpieczeństwa. Formularza tego można użyć do zaplanowania działań niezbędnych do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie bezpieczeństwa dzieci i dalszego opracowania procedur ochronnych. Rezultat pokazany w formularzu powinien informować o pozostałych działaniach wymagających wdrożenia.

Postępy wykazane w formularzu samooceny powinny informować o działaniach wymaganych w tym formularzu.

Formularz opiera się na trzech poziomach działań:

→ BRĄZOWY – wymagane MINIMUM

→ SREBRNY – średniozaawansowany

→ ZŁOTY – zapewniona kompleksowa ochrona

Odzwierciedlając dostępność zasobów, istnieją różne wymagania dla klubów i organizacji.

Oczywiście nie jest możliwe wykonanie wszystkich działań jednocześnie, więc kluby i organizacje powinny priorytetowo traktować te które pozwolą im ukończyć jeden poziom na raz, zaczynając od brązowego i kończąc na złotym.

Można podjąć również inne działania, które wykraczają ponad wskazane w formularzu. Na przykład klub może utworzyć grupę młodych graczy w celu przeglądu zabezpieczeń lub przyczynić się do rozwoju procedur, jak również stworzyć grupę rówieśniczą dzieci, które mogą się wzajemnie wspierać i zachęcać do zgłaszania incydentów i obaw.

Mając na uwadze różnorodność podejmowanych aktywności związanych z dziećmi, stawia się im różne wymagania. Oczywiście nie jest możliwe osiągnięcie wszystkich założonych celów od razu, dlatego kluby, związki i inne podmioty piłkarskie powinny stopniowo wdrażać Politykę Bezpieczeństwa Dzieci Kujawsko - Pomorskiego ZPN.

19. MONITOROWANIE

Na bezpieczeństwo dzieci bezpośredni wpływ mają trenerzy, nauczyciele, opiekunowie, wolontariusze, rodzice, a nawet kierowcy podczas meczów wyjazdowych lub obozów piłkarskich. Z tego względu, od osób pracujących z dziećmi i mających na ich bezpieczeństwo bezpośredni wpływ wymaga się pewnych umiejętności. Samo uczestnictwo w szkoleniach nie wystarczy, by wdrożyć uzyskaną wiedzę w życie. Niekiedy najlepsi merytorycznie trenerzy stosują te same metody od wielu lat, co powoduje, że nie są wyczuleni na nowe zagrożenia wynikające z rozwoju np. nowych technologii. Z tego względu, wskazane jest, aby każdy klub związek lub inny podmiot piłkarski wyznaczył koordynatora ds. bezpieczeństwa dzieci, tj. osobę, która poprzez wsparcie innych trenerów i cykliczną weryfikację jednostek treningowych będzie mogła przekazać wskazówki, co do ulepszeń z zakresu ochrony bezpieczeństwa dzieci. Koordynator powinien podzielić się doświadczeniem i przekazać zdobytą wiedzę kadrze trenerskiej pracującej w programach związanych z aktywnością dzieci. Takie osoby powinny cechować się otwartością, innowacyjnością, umiejętnością obserwacji i przekazywania wiedzy.

VI. ZAŁĄCZNIKI DO POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA DZIECI KUJAWSKO - POMORSKIEGO ZPN

Załączniki stanowią integralną część niniejszego dokumentu.

